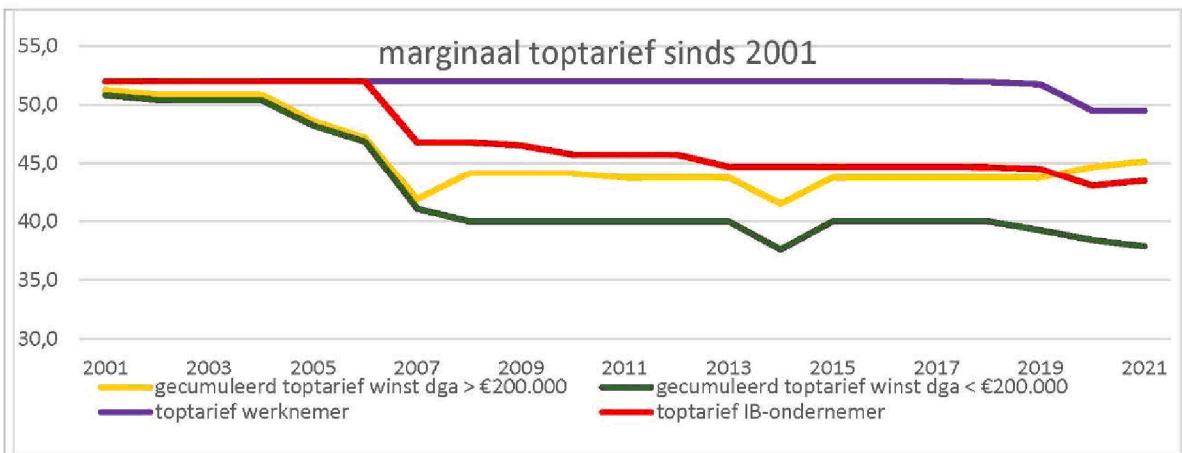

1. Afschaffen lage tarief Vpb	
Thema	Belasten (inkomen uit) aanmerkelijk belang
Doel	Globaal evenwicht tussen IB-ondernemers, dga's en werknemers
Omschrijving van de maatregel	
Het huidige lage tarief voor winst tot en met € 245.000 (€ 395.000 per 2022) van 15% wordt afgeschaft en gelijk aan het algemene Vpb-tarief van 25,8%.	
Achtergrond/rationale	
<ul style="list-style-type: none"> • De Vpb kent sinds 1 januari 2000 een tariefopstapje. Dat betekent dat voor lagere belastbare winstbedragen een verlaagd tarief geldt. Bij de invoering van Wet IB 2001 was sprake van een globaal evenwicht tussen een IB-ondernehmer, een dga en een werknemer. Het lage vpb-tarief bedroeg 30% en het hoge vpb-tarief 35%. Tussen 2001 en 2021 is het verschil in de (gecumuleerde) marginale tarieven van een IB-ondernehmer en een dga enerzijds en dat van een werknemer anderszijds fors toegenomen dankzij opeenvolgende vpb verlagingen en de introductie en verruiming van de MKB-winstvrijstelling. • In 2021 geldt voor winst tot en met € 245.000 een vpb-tarief van 15% en voor het meerdere een tarief van 25%. Per 2022 bedraagt de schijfgrens voor het lage vpb-tarief € 395.000 en geldt over het meerdere een vpb-tarief van 25,8%. • Er is geen economische onderbouwing voor een lager Vpb-tarief. Het huidige lage tarief wordt vooral onderbouwd als een tegemoetkoming voor het mkb, maar is geheel ongericht. • Puur vanuit vestigingsklimaat bezien, zou een hoger tarief voor deze groep logisch zijn: bij hogere winsten speelt de mobiliteit van kapitaal een veel grotere rol. • Afschaffing is in lijn met het advies van de Studiecommissie Belastingstelsel 2010 (Cie van Weeghel) en de Mirrlees Review die speciale faciliteiten voor kleine ondernemingen afraadt. Ook uit wetenschappelijke hoek wordt dit standpunt gedeeld.² • De Commissie Regulering van werk adviseert een gelijke fiscale behandeling van alle werkenden. Ten aanzien van de dga adviseert de Commissie (het aandeel van de dga in) de winst van de vennootschap onmiddellijk en zo veel mogelijk als arbeidsinkomen te belasten, en de fiscale prikkels rond het vaststellen van het arbeidsinkomen van de dga weg te nemen. De maatregel vermindert deze fiscale prikkels en gaat als neveneffect ook uitstel van belastingheffing tegen. • 97% van de ondernemingen gehouden door dga's hebben winsten tot € 395.000, waardoor het huidige verlaagde tarief zorgt voor een aanzienlijke verlaging van de belastingdruk van de dga. Dit verstoort het globale evenwicht met de werknemer en IB-ondernehmer. Onderstaande figuur laat zien dat het verschil tussen de belastingdruk van een werknemer (en dus ook het arbeidsinkomen van een dga) en de belastingdruk van het kapitaalinkomen van een dga in 2021 11,6%-puntbedraagt, terwijl dit verschil in 2001 vrijwel nihil was. Het verlaagde Vpb-tarief (dat sinds 2001 als maar lager is geworden en van toepassing op een steeds groter deel van de winst) draagt in belangrijke mate bij aan dit verschil. Daarnaast zorgt afschaffing van het lage vpb-tarief ervoor dat een groter deel van de winst van de dgas meteen wordt belast wat fiscaal gedreven winstinhouding kan verminderen. 	

Figuur 2: Ontwikkeling toptarief box 1, toptarief IB-ondernemer, en het gecumuleerde Vpb + box 2 tarief voor kapitaalinkomen dga <= €200.000 en > €200.000³

² Zie bijvoorbeeld C.A. de Kam en C.L.J. Caminada, (2010), Belastingen als instrument voor inkomenpolitiek of B. Jacobs: Een economische analyse van een optimaal belastingstelsel voor Nederland (2010).

³ Vanaf 2021 is de schijfgrens van het opstaptarief in de Vpb verhoogt naar €245.000, in 2022 wordt deze verder verhoogd naar €395.000. Ten behoeve van de eenvoud is in de tabel gerekend met een schijfgrens van €200.000.

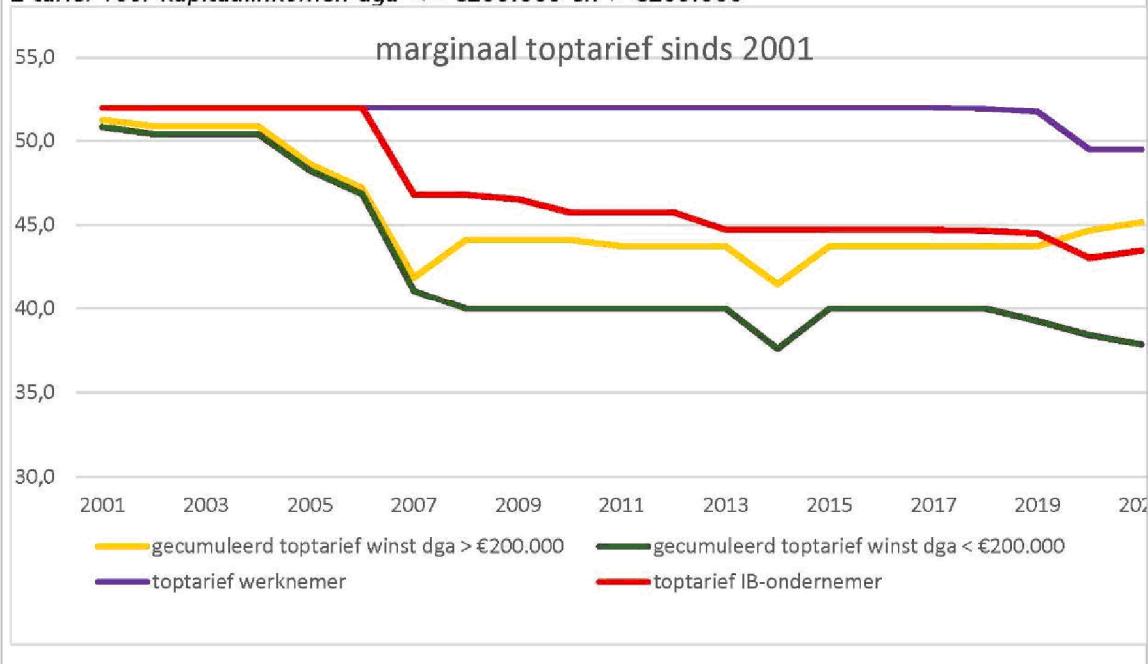

Effecten	
Economie	Afschaffing van het lage Vpb-tarief leidt tot een neutraler en minder verstorend belastingstelsel. Door afschaffing van het lage Vpb-tarief wordt de belastingdruk tussen het arbeidsinkomen en het kapitaalinkomen van een aanmerkelijkbelanghouder meer in evenwicht gebracht. Tevens leidt afschaffen van het lage vpb-tarief tot minder fiscaal gedreven uitstel van belastingbetaling. Deze gevolgen zijn in lijn met het advies van de Commissie Regulering van werk. Afschaffing van het lage vpb-tarief zal de belastingdruk op het winstinkomen van vennootschappen verhogen, wat een negatief effect kan hebben op investeringen.
Begroting	De budgettaire opbrengst bedraagt € 4,014 miljard structureel vanaf moment van invoering
Overig	-
Uitvoeringsaspecten	De maatregel betreft een vereenvoudiging van de heffingstructuur. Er kan tijdelijk extra aandacht van toezicht nodig zijn voor inzet van belastingplichtigen om winsten naar voren te halen naar het laatste jaar waarin het lage Vpb-tarief nog van toepassing is. De maatregel betreft een eenvoudige structuurwijziging

Verlagen schijfgrens lage tarief Vpb	
Thema	Belasten (inkomen uit) aanmerkelijk belang
Doel	Globaal evenwicht tussen IB-ondernemers, dga's en werknemers
Omschrijving van de maatregel	
De huidige schijfgrens van lage tarief voor winst tot en met € 245.000 (€ 395.000 per 2022) wordt verlaagd naar € 200.000, € 100.000 respectievelijk € 50.000.	
Achtergrond/rationale	
<ul style="list-style-type: none"> • De Vpb kent sinds 1 januari 2000 een tariefopstapje. Dat betekent dat voor lagere belastbare winstbedragen een verlaagd tarief geldt. Bij de invoering van Wet IB 2001 was sprake van een globaal evenwicht tussen een IB-ondernehmer, een dga en een werknemer. Het lage vpb-tarief bedroeg 30% en het hoge Vpb-tarief 35%. Tussen 2001 en 2021 is het verschil in de (gecumuleerde) marginale tarieven van een IB-ondernehmer en een dga enerzijds en dat van een werknemer anderszijds fors toegenomen dankzij opeenvolgende vpb verlagingen en de introductie en verruiming van de MKB-winstvrijstelling. • In 2021 geldt voor winst tot en met € 245.000 een vpb-tarief van 15% en voor het meerdere een tarief van 25%. Per 2022 bedraagt de schijfgrens voor het lage vpb-tarief € 395.000 en geldt over het meerdere een vpb-tarief van 25,8%. • Er is geen economische onderbouwing voor een lager Vpb-tarief. Het huidige lage tarief bij een steeds hogere schijfgrens wordt vooral onderbouwd als een tegemoetkoming voor het mkb, maar is geheel ongericht. • Puur vanuit vestigingsklimaat bezien, zou een hoger tarief voor deze groep logisch zijn: bij hogere winsten speelt de mobiliteit van kapitaal een veel grotere rol. • Een forse verlaging van de schijfgrens van €395.000 is in lijn met het advies van de Studiecommissie Belastingstelsel 2010 (Cie van Weeghel) en de Mirrlees Review die speciale faciliteiten voor kleine ondernemingen afraadt. Ook uit wetenschappelijke hoek wordt dit standpunt gedeeld.⁴ • De Commissie Regulering van werk adviseert een gelijke fiscale behandeling van alle werkenden. Ten aanzien van de dga adviseert de Commissie (het aandeel van de dga in) de winst van de vennootschap onmiddellijk en zo veel mogelijk als arbeidsinkomen te belasten, en de fiscale prikkels rond het vaststellen van het arbeidsinkomen van de dga weg te nemen. De maatregel vermindert deze fiscale prikkels en gaat als neveneffect ook uitstel van belastingheffing tegen • 97% van de ondernemingen gehouden door dga's hebben winsten tot € 395.000, waardoor het huidige verlaagde tarief zorgt voor een aanzienlijke verlaging van de belastingdruk van de dga. Dit verstoort het globale evenwicht met de werknemer en IB-ondernehmer. Onderstaande figuur laat zien dat het verschil tussen de belastingdruk van een werknemer (en dus ook het arbeidsinkomen van een dga) en de belastingdruk van het kapitaalinkomen van een dga in 2021 11,6%-puntbedraagt, terwijl dit verschil in 2001 vrijwel nihil was. Het verlaagde Vpb-tarief (dat sinds 2001 als maar lager is geworden en van toepassing op een steeds groter deel van de winst) draagt in belangrijke mate bij aan dit verschil. Een verlaging van de schijfgrens van het lage Vpb-tarief zorgt ervoor dat een groter deel van de winst van de dga's meteen wordt belast wat fiscaal gedreven winstinhouding kan verminderen. 	

⁴ Zie bijvoorbeeld C.A. de Kam en C.L.J. Caminada, (2010), Belastingen als instrument voor inkomenpolitiek of B. Jacobs: Een economische analyse van een optimaal belastingstelsel voor Nederland (2010).

Figuur 2: Ontwikkeling toptarief box 1, toptarief IB-ondernemer, en het gecumuleerde Vpb + box 2 tarief voor kapitaalinkomen dga <= €200.000 en > €200.000⁵

Effecten

Economie

Verlaging van de schijfgrens van het lage Vpb-tarief leidt tot een neutraler en minder verstorend belastingstelsel. Door verlaging van de schijfgrens wordt de belastingdruk tussen het arbeidsinkomen en het kapitaalinkomen van een aanmerkelijkbelanghouder meer in evenwicht gebracht. Tevens leidt dit tot minder fiscaal gedreven uitstel van belastingbetaling.

Deze gevolgen zijn in lijn met het advies van de Commissie Regulering van werk.

De maatregel verhoogt de belastingdruk op het winstinkomen van vennootschappen, wat een beperkt negatief effect kan hebben op investeringen

Begroting

Budgettaire opbrengst in € miljoen

Budgettair	2022	2023	2024	2025	Structureel
Schijfgrens naar 50.000	2.733	2.738	2.805	2.943	2.733
Schijfgrens naar 100.000	2.022	2.025	2.075	2.171	2.022
Schijfgrens naar 200.000	1.011	1.012	1.037	1.085	1.011

Overig

Uitvoeringsaspect en

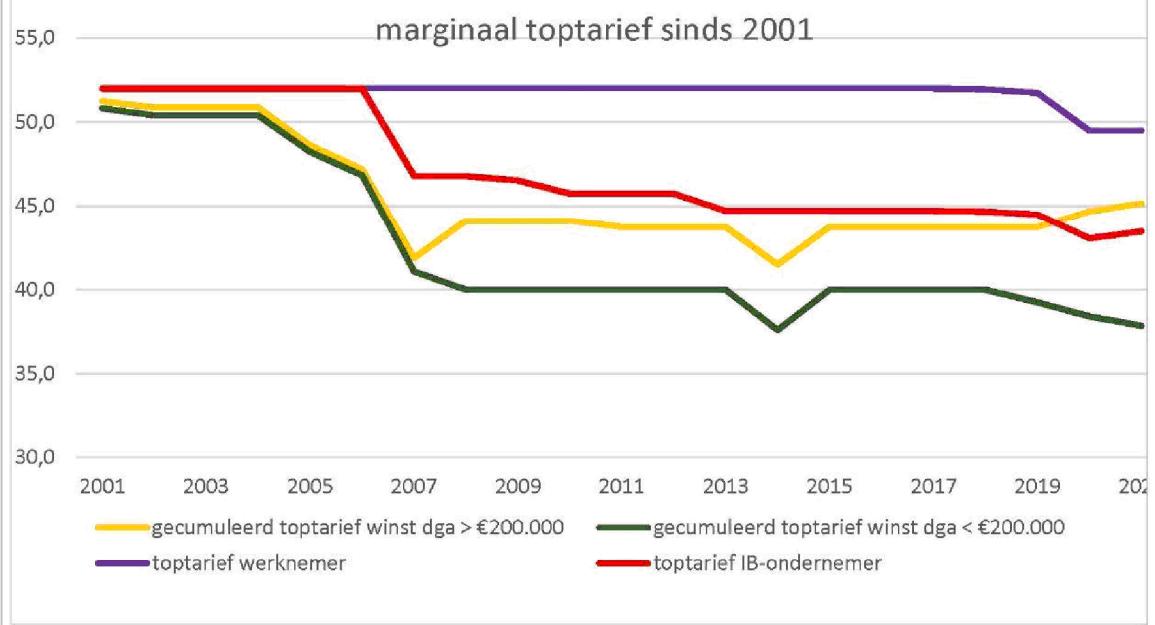
De maatregel betreft een parameterwijziging
Er kan tijdelijk extra aandacht van toezicht nodig zijn voor inzet van belastingplichtigen om winsten naar voren te halen naar het laatste jaar waarin de huidige schijfgrens nog van toepassing is.
De maatregel betreft een eenvoudige structuurwijziging

⁵ Vanaf 2021 is de schijfgrens van het opstaptarief in de Vpb verhoogt naar €245.000, in 2022 wordt deze verder verhoogd naar €395.000. Ten behoeve van de eenvoud is in de tabel berekend met een schijfgrens van €200.000.

Verlagen schijfgrens lage Vpb-tarief naar € 200.000 en verhogen tarief naar 20%	
Thema	Belasten (inkomen uit) aanmerkelijk belang
Doel	Globaal evenwicht tussen IB-ondernemers, dga's en werknemers
Omschrijving van de maatregel	
<p>De huidige schijfgrens van lage tarief voor winst tot en met € 245.000 (€ 395.000 per 2022) wordt verlaagd naar € 200.000. Het lage Vpb-tarief wordt verhoogd van 15% naar 20%. Hiermee zijn de Vpb tarieven en schijfgrens van het lage Vpb tarief weer terug op de niveaus zoals die gold in de periode 2011-2018.</p>	
Achtergrond/rationale	
<ul style="list-style-type: none"> • De Vpb kent sinds 1 januari 2000 een tariefopstapje. Dat betekent dat voor lagere belastbare winstbedragen een verlaagd tarief geldt. Bij de invoering van Wet IB 2001 was sprake van een globaal evenwicht tussen een IB-ondernemer, een dga en een werknemer. Het lage vpb-tarief bedroeg 30% en het hoge Vpb-tarief 35%. Tussen 2001 en 2021 is het verschil in de (gecumuleerde) marginale tarieven van een IB-ondernemer en een dga enerzijds en dat van een werknemer anderszijds fors toegenomen dankzij opeenvolgende vpb verlagingen en de introductie en verruiming van de MKB-winstvrijstelling. • In 2021 geldt voor winst tot en met € 245.000 een vpb-tarief van 15% en voor het meerdere een tarief van 25%. Per 2022 bedraagt de schijfgrens voor het lage vpb-tarief € 395.000 en geldt over het meerdere een vpb-tarief van 25,8%. • Er is geen economische onderbouwing voor een lager Vpb-tarief. Het huidige lage tarief bij een steeds hogere schijfgrens wordt vooral onderbouwd als een tegemoetkoming voor het mkb, maar is geheel ongericht. • Puur vanuit vestigingsklimaat bezien, zou een hoger tarief voor deze groep logisch zijn: bij hogere winsten speelt de mobiliteit van kapitaal een veel grotere rol. • Een forse verlaging van de schijfgrens van €395.000 is in lijn met het advies van de Studiecommissie Belastingstelsel 2010 (Cie van Weeghel) en de Mirrlees Review die speciale faciliteiten voor kleine ondernemingen afraadt. Ook uit wetenschappelijke hoek wordt dit standpunt gedeeld.⁵ • De Commissie Regulering van werk adviseert een gelijke fiscale behandeling van alle werkenden. Ten aanzien van de dga adviseert de Commissie (het aandeel van de dga in) de winst van de vennootschap onmiddellijk en zo veel mogelijk als arbeidsinkomen te belasten, en de fiscale prikkels rond het vaststellen van het arbeidsinkomen van de dga weg te nemen. De maatregel vermindert deze fiscale prikkels en gaat als neveneffect ook uitstel van belastingheffing tegen • 97% van de ondernemingen gehouden door dga's hebben winsten tot € 395.000, waardoor het huidige verlaagde tarief zorgt voor een aanzienlijke verlaging van de belastingdruk van de dga. Dit verstoort het globale evenwicht met de werknemer en IB-ondernemer. Onderstaande figuur laat zien dat het verschil tussen de belastingdruk van een werknemer (en dus ook het arbeidsinkomen van een dga) en de belastingdruk van het kapitaalinkomen van een dga in 2021 11,6%-puntbedraagt, terwijl dit verschil in 2001 vrijwel nihil was. Het verlaagde Vpb-tarief (dat sinds 2001 als maar lager is geworden en van toepassing op een steeds groter deel van de winst) draagt in belangrijke mate bij aan dit verschil. Een verlaging van de schijfgrens van het lage Vpb-tarief zorgt ervoor dat een groter deel van de winst van de dga's meteen wordt belast wat fiscaal gedreven winstinhouding kan verminderen. 	

⁵ Zie bijvoorbeeld C.A. de Kam en C.L.J. Caminada, (2010), Belastingen als instrument voor inkomenpolitiek of B. Jacobs: Een economische analyse van een optimaal belastingstelsel voor Nederland (2010).

Figuur 2: Ontwikkeling toptarief box 1, toptarief IB-ondernehmer, en het gecumuleerde Vpb + box 2 tarief voor kapitaalinkomen dga <= €200.000 en > €200.000⁷

Effecten

Economie

Verlaging van de schijfgrens van het lage Vpb-tarief leidt tot een neutraler en minder verstorend belastingstelsel. Door verlaging van de schijfgrens wordt de belastingdruk tussen het arbeidsinkomen en het kapitaalinkomen van een aanmerkelijkbelanghouder meer in evenwicht gebracht. Tevens leidt dit tot minder fiscaal gedreven uitstel van belastingbetaling. Deze gevallen zijn in lijn met het advies van de Commissie Regulering van werk. De maatregel verhoogt de belastingdruk op het winstinkomen van vennootschappen, wat een beperkt negatief effect kan hebben op investeringen.

Begroting

Budgettaire opbrengst in € miljoen

	2022	2023	2024	2025	Structuurel
Budgettaire opbrengst	2.598	2.602	2.666	2.789	2.598

Overig

Uitvoeringsaspecten

-

De maatregel betreft een parameterwijziging. Er kan tijdelijk extra aandacht van toezicht nodig zijn voor inzet van belastingplichtigen om winsten naar voren te halen naar het laatste jaar waarin de huidige schijfgrens nog van toepassing is. De maatregel betreft een eenvoudige structuurwijziging.

⁷ Vanaf 2021 is de schijfgrens van het opstaptarief in de Vpb verhoogt naar €245.000, in 2022 wordt deze verder verhoogd naar €395.000. Ten behoeve van de eenvoud is in de tabel berekend met een schijfgrens van €200.000.

Versobering uitzondering van eigenwoningschulden van het wetsvoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap

Thema	Belasten (inkomen uit) aanmerkelijk belang	
Doel	Voorkomen belastinguitstel in box 2 / Globaal evenwicht box 1 en box 2	
Omschrijving van de maatregel		
Leningen bij de eigen vennootschap worden (na invoering van het wetsvoorstel excessief lenen bij de eigen vennootschap) belast met box 2-heffing voor zover het leenbedrag een bepaalde grens overstijgt. Eigenwoningschulden bij de eigen vennootschap worden uitgezonderd tot een waarde van € 1.110.000.		
Achtergrond/rationale		
<ul style="list-style-type: none"> In het huidige wetsvoorstel excessief lenen bij de eigen vennootschap worden eigenwoningschulden uitgezonderd. Deze uitzondering wordt versoberd. Eigenwoningschulden worden uitgezonderd tot € 1.110.000 (een koppeling wordt gemaakt met de hoogste eigenwoningwaarde voor de berekening van het eigenwoningforfait zoals beschreven in artikel 3.112 Wet IB 2001). De maatregel ziet binnen de grenzen op alle soorten eigenwoningschulden. Ook schulden die aan zakelijke voorwaarden voldoen, schulden waarbij met een zakelijke rente wordt gerekend en schulden waarbij voldoende zekerheid wordt gesteld ten opzichte van de terugbetaling, worden getroffen door de maatregel. De Commissie Regulering van werk adviseert een gelijke fiscale behandeling van alle werkenden. Ten aanzien van de dga adviseert de Commissie (het aandeel van de dga in) de winst van de vennootschap onmiddellijk en zo veel mogelijk als arbeidsinkomen te belasten. De maatregel gaat uitstel van belastingheffing tegen. 		
Effecten		
Economie	<ul style="list-style-type: none"> Door leningen boven een bepaalde grens te belasten als dividendumtakking wordt voorkomen dat de dga belastingvrij zijn draagkracht kan vergroten. Dit draagt bij aan een neutraler en minder verstorend belastingstelsel (IB-onderneemster vs. ab-houder vs. werknemer). Dit is in lijn met het advies van de Commissie Regulering van werk. Voor bestaande schulden van dga's geldt dat deze afgelost dienen te worden tot € 500.000 (grens huidig wetsvoorstel) om niet belast te worden als voordeel uit ab. Dit vereist herfinanciering bij banken of uitkering van door de vennootschap opgebouwde winstreserves. Lenen voor de eigen woning blijft mogelijk tot de grens van € 1.110.000. Gevolgen voor eigenwoningbezit zijn daarmee vermoedelijk gering. 	
Begroting	De lastenrelevante budgettaire opbrengst van deze maatregel is nihil. Er zullen positieve kaseffecten optreden in 2022 en 2023 met een evenredige kasderving in de jaren daarna. De structurele budgettaire opbrengst is nihil.	
Overig	-	
Uitvoeringsaspecten	<ul style="list-style-type: none"> Complexiteit neemt toe. Uitzonderingen nemen echter nauwelijks toe (kleine doelgroep). Verbetering van de handhaafbaarheid wordt verwacht door het opnemen van een harde grens, of dat er ten opzichte van de bestaande situatie niet of nauwelijks een wijziging van de handhaafbaarheid optreedt. Aanpassing in systemen is beperkt complex en betreft een structuuraanpassing voor de Inkomensheffing. 	

Verlagen van de schuldengrens in het wetsvoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap naar € 17.500

Thema	Belasten (inkomen uit) aanmerkelijk belang
Doel	Voorkomen belastinguitstel in box 2 / Globaal evenwicht box 1 en box 2

Omschrijving van de maatregel

In het wetsvoorstel worden schulden bij de eigen vennootschap belast met box 2-heffing voor het gedeelte dat € 500.000 overstijgt. De EWS is daarbij uitgezonderd. Deze grens kan (inclusief EWS) worden verlaagd tot maximaal € 17.500 om uitstel van belastingheffing in box 2 tegen te gaan.

Achtergrond/rationale

- Een verschil tussen box 1-onder nemers en box 2-onder nemers is dat box 2-onder nemers (een deel van de) belasting pas betalen als zij winsten daadwerkelijk realiseren. De belastingheffing in box 1 en de Vpb wordt jaarlijks betaald, terwijl de belastingheffing in box 2 pas plaatsvindt bij de uitdeling van dividend of vervreemding van de aandelen.
- Door middel van het aangaan van een lening bij de eigen vennootschap is het voor de dga mogelijk te beschikken over middelen uit de vennootschap zonder hierover belasting in box 2 te betalen.
- De Commissie Regulering van werk adviseert een gelijke fiscale behandeling van alle werkenden. Ten aanzien van de dga adviseert de Commissie (het aandeel van de dga in) de winst van de vennootschap onmiddellijk en zo veel mogelijk als arbeidsinkomen te belasten. De maatregel gaat uitstel van belastingheffing tegen.
- De totale uitstaande schuld van dga's aan de eigen bv bedraagt circa 62,4 miljard (2018).
- Lenen van de eigen bv draagt niet bij aan de investeringscapaciteit of liquiditeitspositie van de onderneming. Het is daarmee zeer aannemelijk dat uitstel van belastingheffing het belangrijkste motief vormt bij dergelijke leningen. Het is onwenselijk deze vorm van arbitrage te faciliteren. Daarnaast is er een risico op afstel van belastingheffing, wanneer de schuld niet meer kan worden terugbetaald.
- Met het wetsvoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap wordt het fiscale voordeel op leningen boven € 17.500 weggenomen. Hiermee komt de fiscale behandeling van de dga dichter in de buurt van de behandeling van de IB-ondernemer. Door schulden (voor zover hoger dan € 17.500) aan te merken als (fictief) box 2-inkomen wordt deze vorm van belastinguitstel ontmoedigd.
- Een aansluiting bij een grens van € 17.500 sluit aan bij het huidige fiscale stelsel. Momenteel is namelijk door de staatssecretaris⁸ goedgekeurd dat over rekeningcourantschulden en -vorderingen geen rente hoeft worden berekend zover deze het gehele jaar onder € 17.500 blijven. Ook wordt de schuld tot dit bedrag niet als verplichting in aanmerking genomen in box 3.
- De maatregel ziet op alle soorten schulden. Ook schulden die aan zakelijke voorwaarden voldoen, schulden waarbij met een zakelijke rente wordt gerekend en schulden waarbij voldoende zekerheid wordt gesteld ten opzichte van de terugbetaling, worden getroffen door de maatregel.
- Voor bestaande schulden van dga's geldt dat deze afgelost dienen te worden om niet belast te worden als voordeel uit ab. Dit vereist herfinanciering bij banken of uitkering van door de vennootschap opgebouwde winstreserves. Door maatregel tijdig aan te kondigen wordt de tijd gegeven de schuld af te lossen dan wel te herfinancieren.

Effecten

Economie	Door leningen boven een bepaalde grens te belasten als dividendumtakking wordt voorkomen dat de dga belastingvrij zijn draagkracht kan vergroten. Dit draagt bij aan een neutraler en minder verstordend belastingstelsel (IB-ondernemer vs. ab-houder vs.).
-----------------	--

⁸ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0034892/2014-03-12>

	werknemer). Dit is in lijn met het advies van de Commissie Regulering van werk.
Begroting	<p>De lastenrelevante budgettaire opbrengst bedraagt € 40 miljoen structureel vanaf moment van invoering.</p> <p>Er zijn daarbij forse kasschuiven te verwachten. Ruim € 2 miljard aan kasopbrengsten in het jaar van invoering en eenzelfde kasopbrengst in het jaar daarna. Vervolgens is er een evenredige kasderving van ruim € 4 miljard in de jaren daarop.</p>
Overig	-
Uitvoeringsaspecten	<ul style="list-style-type: none"> • Voorstel draagt bij aan complexiteitsreductie. Eenduidigheid wordt vergroot en uitzonderingen in de regeling worden verminderd. • Significante verbetering van de handhaafbaarheid wordt verwacht. De inspecteur kan de toetsing van fiscale kwalificatie voorts achterwege laten aangezien de rekeningcourant boven de € 17.500 op grond van de maatregel in de heffing wordt betrokken. • Aanpassing in systemen is beperkt complex en betreft een structuurale aanpassing voor de Inkomensheffing.

Nieuwe eigenwoningschulden vallen onder wetsvoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap

Thema	Belasten (inkomen uit) aanmerkelijk belang
Doel	Voorkomen belastinguitstel in box 2 / Globaal evenwicht box 1 en box 2

Omschrijving van de maatregel

Op grond van het wetsvoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap worden alle schulden boven de grens van € 500.000 belast met inkomstenbelasting in box 2. Schulden die kwalificeren als eigenwoningschuld voor de eigenwoningregeling worden in het wetsvoorstel volledig uitgezonderd. Dit kan worden versoberd, waardoor de uitzondering alleen nog van toepassing is op bestaande eigenwoningschulden, en niet meer op nieuwe eigenwoningschulden.

Achtergrond/rationale

- Een verschil tussen box 1-ondernemers en box 2-ondernemers is dat box 2-ondernemers (een deel van de) belasting pas betalen als zij winsten daadwerkelijk realiseren. De belastingheffing in box 1 en de Vpb wordt jaarlijks betaald, terwijl de belastingheffing in box 2 pas plaatsvindt bij de uitdeling van dividend of vervreemding van de aandelen.
- Door middel van het aangaan van een lening bij de eigen vennootschap is het voor de dga mogelijk te beschikken over middelen uit de vennootschap zonder hierover belasting in box 2 te betalen.
- De Commissie Regulering van werk adviseert een gelijke fiscale behandeling van alle werkenden. Ten aanzien van de dga adviseert de Commissie (het aandeel van de dga in) de winst van de vennootschap onmiddellijk en zo veel mogelijk als arbeidsinkomen te belasten. De maatregel gaat uitstel van belastingheffing tegen.
- Lenen van de eigen bv draagt niet bij aan de investeringscapaciteit of liquiditeitspositie van de onderneming. Het is daarmee zeer aannemelijk dat uitstel van belastingheffing het belangrijkste motief vormt bij dergelijke leningen. Het is onwenselijk deze vorm van arbitrage te faciliteren. Daarnaast is er een risico op afstel van belastingheffing, wanneer de schuld niet meer kan worden terugbetaald.
- Door alle schulden boven de grens van € 500.000 aan te merken als (fictief) box 2-inkomen wordt deze vorm van belastinguitstel beperkt in het huidige wetsvoorstel. In de onderhavige maatregel wordt de uitzondering in het huidige wetsvoorstel voor eigenwoningschuld beperkt tot *bestaande* eigenwoningschulden. Nieuwe eigenwoningschulden worden niet meer uitgezonderd. Een woning kan dan niet langer onbelast worden gefinancierd vanuit de eigen vennootschap.
- De maatregel ziet binnen de grenzen op alle soorten schulden. Ook schulden die aan zakelijke voorwaarden voldoen, schulden waarbij met een zakelijke rente wordt gerekend en schulden waarbij voldoende zekerheid wordt gesteld ten opzichte van de terugbetaling, worden getroffen door de maatregel.
- De maatregel sluit aan bij de analyse zoals gemaakt in de bouwstenen waar het brede begrip uitstel van belastingheffing als aandachtspunt binnen box 2 is geformuleerd.

Effecten

Economie	Door leningen boven een bepaalde grens te belasten als dividenduitkering wordt voorkomen dat de dga belastingvrij zijn draagkracht kan vergroten. Dit draagt bij aan een neutraler en minder verstorend belastingstelsel (IB-onderneemer vs. ab-houder vs. werknemer). Dit is in lijn met het advies van de Commissie Regulering van werk.
Begroting	De lastenrelevante budgettaire opbrengst bedraagt € 5 miljoen structureel vanaf moment van invoering. Er zijn daarbij kasschuiven te verwachten. Circa € 450 miljoen aan kasopbrengsten verdeeld over de eerste 2 jaren van invoering en een evenredige kasderving in de jaren erna.
Overig	-
Uitvoeringsaspecten	<ul style="list-style-type: none"> • In beginsel leidt dit tot vereenvoudiging, want minder uitzonderingen. De tweedeling, bestaande en nieuwe eigenwoningschulden, maakt het toezicht beperkt bewerkelijker.

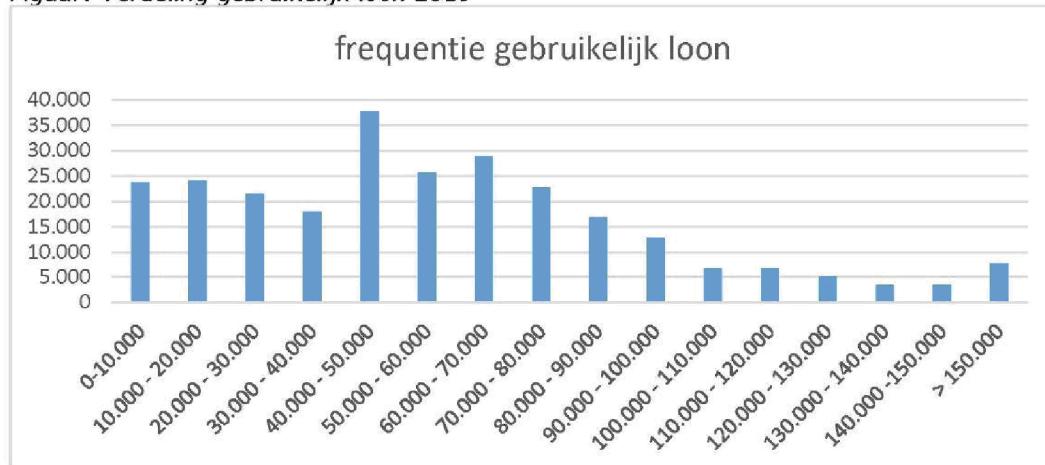
- Verbetering van de handhaafbaarheid wordt verwacht door het opnemen van een nieuwe beperking, of dat er ten opzichte van de bestaande situatie niet of nauwelijks een wijziging van de handhaafbaarheid optreedt.
- Aanpassing in systemen is beperkt complex en betreft een structuuraanpassing voor en Inkomensheffing.

Afschaffing DSR voor het aanmerkelijk belang in de IB voor vererving en schenking																					
Thema	Belasten (inkomen uit) aanmerkelijk belang																				
Doel	Voorkomen belastinguitstel in box 2																				
Omschrijving van de maatregel	Afschaffing van de doorschuifregelingen voor het aanmerkelijk belang voor vererving en schenking.																				
Achtergrond/rationale	<p>De doorschuifregelingen (DSR) in de aanmerkelijkbelangsfeer regelen dat bij overdracht van een onderneming, onder voorwaarden, geen inkomstenbelasting over de vervreemdingswinst verschuldigd is. De verkrijgingsprijs van de aandelen (als grondslag van de belastingclaim) wordt dan doorgeschoven naar de verkrijger. Voor de faciliteiten voor schenking en vererving geldt een aanvullende eis dat een reële onderneming wordt gedreven. Het doel van de DSR is dan ook te voorkomen dat verschuldigde belasting reële bedrijfsopvolgingen, al dan niet via een vennootschap, in de weg staan.</p> <ul style="list-style-type: none"> Met name bij het drijven van een onderneming via een vennootschap leidt de DSR tot knelpunten. De systematiek omtrent inkomstenbelasting in box 2 moedigt reeds uitstel van winstuitdeling (en dus inkomstenbelastingbelasting) van de vennootschap aan de ab-houder aan en faciliteert deze. Middels de DSR is het mogelijk winstuitdeling (en dus inkomstenbelasting) uit te stellen 'tot in het oneindige'. Door faciliteiten met betrekking tot het doorschuiven af te schaffen of door faciliteiten te beperken die uitstel of de kans op afstel van heffing bevorderen, is oneindig uitstel van belastingheffing in box 2 niet meer mogelijk omdat bij overdracht afgerekend wordt. De invorderingswet biedt reeds een (rentedragende) faciliteit om acute belastingheffing te voorkomen daar waar dit tot reële problemen leidt.⁹ Eventueel kan gekozen worden naar een ruimere betalingsregeling. 																				
Effecten																					
Economie	Bij overdracht van ondernemingen moet belasting betaald worden door de overdrager over de vervreemdingswinst, in plaats van dat deze doorgeschoven wordt. De bestaande betalingsfaciliteit in de invorderingswet betekent dat ondernemingen niet hoeven te staken als gevolg van onvoldoende liquide uitgangssituatie, eventueel kan dit verruimd worden. Het feitelijk gevolg voor succesvolle overdrachten is daarmee vermoedelijk beperkt.																				
Begroting	De budgettaire opbrengst in € miljoen <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>2022</th><th>2023</th><th>2024</th><th>2025</th><th>2026</th><th>2027</th><th>struc</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>27</td><td>30</td><td>32</td><td>35</td><td>38</td><td>41</td><td>80</td></tr> </tbody> </table>							2022	2023	2024	2025	2026	2027	struc	27	30	32	35	38	41	80
2022	2023	2024	2025	2026	2027	struc															
27	30	32	35	38	41	80															
Overig	Vanwege grote overeenkomstigheid in doel en uitvoering ligt het voor de hand de DSR in samenhang met de BOR te herzien. De evaluatie van de BOR wordt naar verwachting eind 2021 afgerond.																				
Uitvoeringsaspecten	<ul style="list-style-type: none"> Met de DSR gaan forse uitvoeringskosten gepaard. Deze zien met name op het lastig te maken onderscheid tussen beleggingsvermogen (kwalificeert niet) en ondernemingsvermogen (kwalificeert wel) en op handhaving van de voorwaarden. De maatregel betreft een sterke vereenvoudiging omdat de positie van ondernemingsvermogen in de schenk- en erfbelasting in de meerderheid van de gevallen gelijk wordt getrokken met dat van overig vermogen. Daarmee hoeft in veel gevallen niet langer gehandhaafd te worden op complexe voorwaarden. De voorgestelde maatregel maakt het stelsel fraudebestendiger en beter handhaafbaar. 																				

⁹ Artikel 25, elfde tot en met dertiende lid, Invorderingswet 1990.

Afschaffen doelmatigheidsmarge gebruikelijk loon	
Thema	Belasten (inkomen uit) aanmerkelijk belang
Doel	Globaal evenwicht tussen IB-ondernemers, dga's en werknemers
Omschrijving van de maatregel	
<p>Het afschaffen van de doelmatigheidsmarge in de gebruikelijkloonregeling verkleint het voordeel voor de directeur-grootaandeelhouder (dga) en zorgt voor (meer) neutraliteit in het belastingstelsel. Een groter deel van het inkomen valt onder de progressieve heffing van box 1, waardoor voor dat bedrag ook geen uitstel van belastingheffing mogelijk is.</p>	
Achtergrond/rationale	
<ul style="list-style-type: none"> • Het inkomen van een dga bestaat uit zowel een arbeidscomponent als een kapitaalcomponent. Aangezien het arbeidsinkomen hoger wordt belast dan het kapitaalinkomen (vpb + box 2), hebben dga's een prikkel om het arbeidsinkomen zo laag mogelijk vast te stellen. Een dga heeft met zijn vennootschap binnen box 2 bovendien de mogelijkheid om winst niet uit te keren en daarmee mogelijkheid tot uitstel van de belastingheffing (box 2). • Daarom is het van belang dat er een inschatting wordt gemaakt van het arbeidsdeel van de dga, wat in Nederland gebeurt middels de gebruikelijkloonregeling. • De gebruikelijkloonregeling is een fiscale fictie die ervoor zorgt dat personen die een bv of andere rechtspersoon 'bezitten' en daar voor werken, verdiensten hebben die onder de inkomstenbelasting vallen. • De gebruikelijkloonregeling is van oudsher gericht op het fiscaal in aanmerking te nemen loon van een aanmerkelijkbelanghouder minimaal vast te stellen op het loon dat normaal is voor het niveau en de duur van zijn arbeid. Omdat een zakelijk loon niet op de euro nauwkeurig is vast te stellen en in de praktijk altijd veel discussie is over wat gebruikelijk is, wordt het loon van de dga in beginsel gesteld op het hoogste van de volgende bedragen: <ul style="list-style-type: none"> a. 75% van het loon uit de meest vergelijkbare dienstbetrekking: b. het hoogste loon van de andere werknemers die in dienst zijn van het hiervoor genoemde lichaam: c. € 47.000 (bedrag 2021) • De doelmatigheidsmarge kan echter niet tot gevolg hebben dat het loon op een lager bedrag wordt gesteld dan € 47.000. • Er is geen beleidmatige reden om het (theoretische) inkomen uit arbeid van dga's lager te belasten dan dat van een gewone werknemer. Ook vanuit het oogpunt van draagkracht is dit verschil onwenselijk. • In de praktijk functioneert de doelmatigheidsmarge niet. Het verlaagt enkel de grens waar de discussies over gaan. De doelmatigheidsmarge komt in de jurisprudentie ook vrijwel niet voor. • Het afschaffen van de doelmatigheidsmarge betekent dat het bedrag onder a. "het loon van de meest vergelijkbare dienstbetrekking" wordt. Hierdoor zal het loon van de dga over het algemeen hoger vastgesteld worden, waardoor ook minder winst kan worden ingehouden. Daardoor draagt de maatregel ook indirect bij aan een vermindering van fiscaal gedreven uitstel bij de dga. • De Commissie Regulering van werk adviseert een gelijke fiscale behandeling van alle werkenden. Ten aanzien van de dga adviseert de Commissie (het aandeel van de dga in) de winst van de vennootschap onmiddellijk en zo veel mogelijk als arbeidsinkomen te belasten, en de fiscale prikkels rond het vaststellen van het arbeidsinkomen van de dga weg te nemen. De maatregel leidt in het algemeen tot een hoger vastgesteld loon van de dga en gaat als neveneffect ook uitstel van belastingheffing tegen. 	

Figuur: Verdeling gebruikelijk loon 2019

Effecten

Economie

De doelmatigheidsmarge zorgt ervoor dat het arbeidsdeel van het inkomen van de dga naar verwachting te laag wordt vastgesteld. Dit werkt fiscaal gedreven inkomensschuiven in de hand, wat economisch verstorend werkt. Het afschaffen van de marge in de gebruikelijkloonregeling zorgt voor meer neutraliteit ten opzichte van box 1, verminderd belastinguitstel en leidt op deze wijze tot een neutraler en minder verstorend belastingstelsel en een gelijkere behandeling van alle werkenden, zoals de Commissie Regulering van werk heeft geadviseerd.

Begroting

De budgettaire opbrengst (in € miljoen) bedraagt bij ingang in 2022:

2022	2023	2024	2025	structuurel
802	753	702	650	212

Overig

Het afschaffen van de doelmatigheidsmarge heeft tot gevolg dat bij iedere dga die nu een (grote) marge hanteert het in aanmerking te nemen loon toeneemt. Afhankelijk van het marginale tarief in box 1 kan dit voor deze dga's een lastenverzwareing tot gevolg hebben. Daarnaast kan een hoger in aanmerking te nemen loon gevolgen hebben voor de inkomensafhankelijke bijdragen en regelingen.

Uitvoeringsaspecten

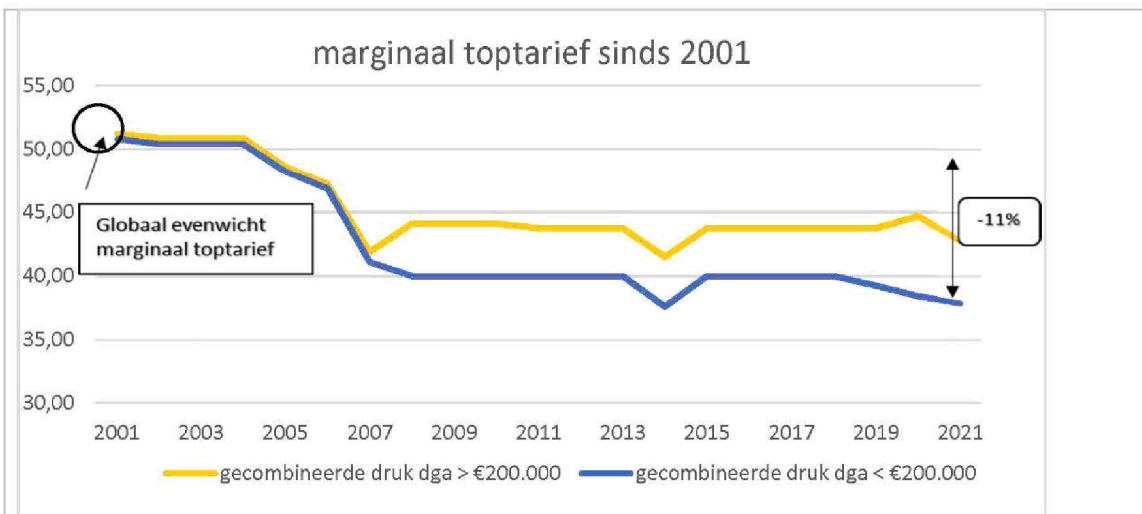
- De uitvoering van de gebruikelijkloonregeling is zowel voor belanghebbenden als de Belastingdienst een arbeidsintensief proces, zoals veel vooroverleg tussen belastingplichtige en de Belastingdienst. De eerdere verlaging van de doelmatigheidsmarge van 30% naar 25% heeft weinig verschil gemaakt in de uitvoerbaarheid. Afschaffing van de doelmatigheidsmarge zal de uitvoering ook niet minder arbeidsintensief maken.
- Betreft een eenmalige jaaraanpassing in de systemen.

Tariefopstap in box 2										
Thema	Belasten (inkomen uit) aanmerkelijk belang									
Doel	Voorkomen belastinguitstel in box 2 / Globaal evenwicht box 1 en box 2									
Omschrijving van de maatregel										
Introductie van twee schijven in box 2 met een basistarief van 27% ¹⁰ voor de eerste € 50.000 aan inkomsten per persoon en een tarief van 31% voor het meerdere. Hierdoor wordt de aanmerkelijkbelanghouder gestimuleerd om jaarlijks (een deel van) de jaarwinst uit te keren.										
Achtergrond/rationale										
<ul style="list-style-type: none"> Een verschil tussen box 1-ondernemers en box 2-ondernemers is dat box 2-ondernemers (een deel van de) belasting pas betalen als zij winsten daadwerkelijk uitkeren. De IB-heffing in box 1 en de Vpb wordt wel jaarlijks betaald, terwijl de IB-heffing in box 2 pas plaatsvindt bij dividendumtakeling of vervreemding van de aandelen. Dit geeft de ab-houder mogelijkheid om belastingbetaling in box-2 uit te stellen. De Commissie Regulering van werk adviseert een gelijke fiscale behandeling van alle werkenden. Ten aanzien van de dga adviseert de Commissie (het aandeel van de dga in) de winst van de vennootschap onmiddellijk en zo veel mogelijk als arbeidsinkomen te belasten. De maatregel gaat uitstel van belastingheffing tegen. Uit vpb-aangiften blijkt dat vennootschappen met 100% ab-houders de laatste jaren gemiddeld 22% van de beschikbare winst wordt uitgekeerd. Dit draagt bij aan vermogensopbouw in bv's door ab-houders, die in 2019 € 368 miljard bedraagt (bron: CBS). Er zijn logische, bedrijfseconomische motieven waarom een bv kiest om winst niet uit te keren. Het kan wenselijk zijn dat ondernemingen winst inhouden om de solvabiliteit en investeringscapaciteit te verhogen. Tegelijk wordt winstinhouding fiscaal gefaciliteerd. Zo kunnen dga's tussentijds lenen van de eigen bv om in privé over middelen te beschikken zonder box-2 belasting te betalen, en is de 'voorheffing' (het vpb-tarief) gedaald terwijl het uitstelbare deel van de belastingheffing (box 2) gestegen is in 2020 en 2021 tot 26,9%. Om tegenwicht te bieden aan de bestaande prikkels/faciliteiten is het daarom wenselijk de ab-houder aan te moedigen jaarlijks (een deel van) de winst in de bv uit te keren, in plaats van de winst bijvoorbeeld pas bij vervreemding van de aandelen in één keer te verzilveren. Een tariefopstapje in box 2 kan hieraan bijdragen. Het is daarbij wenselijk het opstaptarief niet teveel te laten verschillen. Een te groot verschil zorgt dat alleen nog winsten tot aan de inkomengrens van het opstaptarief wordt uitgekeerd om een hoger belastingtarief te ontlopen. Een tariefopstap van 27% geldend vanaf een box 2-inkomen van € 50.000 en 31% voor het meerdere, maakt het voor ab-houders aantrekkelijker om jaarlijks dividend uit te keren en bijvoorbeeld niet alle winst pas bij verkoop van aandelen te verzilveren. Op deze manier komt de belastingheffing van de ab-houder over de tijd meer overeen met de werknemer en IB-ondernemer. 										
Effecten										
Economie	De maatregel stimuleert een dga om jaarlijks winst uit te keren. Omdat het (fiscaal) minder aantrekkelijker wordt voor vennootschappen met ab-houders om winst in te houden, vermindert dit de arbitrage- mogelijkheden. Dit is in lijn met het advies van de Commissie Regulering van werk.									
Begroting	De maatregel leidt incidenteel tot hogere winstuitkeringen. Dit betreft anticipatiegedrag. De budgettaire opbrengst bedraagt bij invoering <u>2023 en aankondiging in 2021 (x € miljoen)</u> :									
	2023	2024	2025	2026	struc					
	1000	-310	-80	40	210					
Overig	De schijven gelden, net als de schijven in box 1, per persoon. Twee ab-houders of fiscale partners worden lager belast dan één ab-houder met hetzelfde vermogen als de partners in totaal. Er is vanuit gegaan dat									

¹⁰ Bij het fiche verhoging box 2 tarief is een uniform tarief van 30% tot 35% wenselijk in het licht van globaal evenwicht. Onderhavig betreft het voorstel een lager opstaptarief in te voeren om winstuitkering te bevorderen.

	fiscale partners de box-2-inkomsten vrijelijk onder elkaar mogen verdelen, net als onder de huidige regeling.
Uitvoeringsaspecten	Indien deze optie in samenhang wordt doorgevoerd met afschaffen lage Vpb-tarief blijft de 'totale' heffingsstructuur (Vpb + box 2) van de ab-houder bestaan uit 3 componenten. Zo niet, dan wordt de heffingsstructuur complexer. Er moet een nieuw tarief in de systemen worden gebouwd. Dit vergt een beperkte IV-aanpassing.

Verhoging box 2-tarief naar 30% of 35%	
Thema	Belasten (inkomen uit) aanmerkelijk belang
Doeleind	Globaal evenwicht tussen IB-ondernemers, dga's en werknemers
Omschrijving van de maatregel	
Verhoging van het box 2-tarief naar 30% of 35%.	
Achtergrond/rationale	
<ul style="list-style-type: none"> • Een verhoging van het box 2-tarief draagt bij aan het herstel van het globale evenwicht tussen dga's, IB-ondernemers en werknemers. • Veel ab-houders in Nederland zijn tevens werkzaam in de eigen vennootschap als werknemer. Het inkomen van deze directeur-grootaandeelhouder (dga's) bestaat daardoor zowel uit een arbeidscomponent (het loondeel dat correspondeert met de arbeidsinzet) als een kapitaalcomponent (de winstgerechtigheid vanuit het aandeelhouderschap). Aangezien de arbeidscomponent hoger wordt belast dan de kapitaalcomponent, heeft een dga een fiscale prikkel om het arbeidsinkomen zo laag mogelijk in te schatten om zo een groter deel als kapitaalinkomen te kunnen kwalificeren. • Het (gecumuleerde) marginale tarief van het kapitaalinkomen van de dga (Vpb + box 2) is sinds de invoering van Wet IB 2001 steeds verder gedaald, waardoor het marginale tarief over het kapitaalinkomen van de dga steeds verder onder het marginale tarief over het arbeidsinkomen van de werknemer is komen te liggen. De fiscale prikkel om het inkomen zoveel mogelijk als kapitaalinkomen te kunnen kwalificeren is hierdoor toegenomen. • In 2001 was zoals gezegd sprake van een globaal evenwicht in de gecumuleerde marginale tarieven, waarbij de gecombineerde druk van de dga over het kapitaalinkomen nagenoeg gelijk was aan de marginale druk over het arbeidsinkomen van de werknemer. Er was voor de dga toentertijd daarom weinig fiscale prikkel om arbeidsinkomen voor te doen als kapitaalinkomen. Door de dalende vpb-tarieven is een steeds groter verschil ontstaan tussen de belastingdruk op het arbeidsinkomen van de dga en het kapitaalinkomen. De steeds lagere vpb-tarieven gingen namelijk niet gepaard met een gelijktijdige verhoging van het box 2 tarief om het globaal evenwicht te behouden. Momenteel is het verschil in het marginale toptarief tussen het kapitaalinkomen van een dga waarbij de vennootschap een winst tot € 245.000 (en per 2022 € 395.000) heeft behaald en het arbeidsinkomen van een werknemer 11,6 procentpunt waar dat in 2001 slechts 1 procentpunt bedroeg. Als het lage vpb-tarief wordt afgeschaft bedraagt het verschil nog 4,3 procentpunt. • De Commissie Regulering van werk adviseert een gelijke fiscale behandeling van alle werkenden. Ten aanzien van de dga adviseert de Commissie (het aandeel van de dga in) de winst van de vennootschap onmiddellijk en zo veel mogelijk als arbeidsinkomen te belasten, en de fiscale prikkels rond het vaststellen van het arbeidsinkomen van de dga weg te nemen. Het verhogen van het box 2-tarief vermindert deze fiscale prikkels. • Een verhoging van het box 2-tarief kan bijdragen om aan het herstel van het globaal evenwicht tussen de dga en de werknemer te herstellen. • Aandachtspunt bij een verhoging van het box 2-tarief is dat dga's een grotere prikkel krijgen om belastingheffing in box 2 uit te stellen. 	

Effecten																						
Economie	<p>Een verhoging van het box 2-tarief leidt er toe dat het arbeidsinkomen en kapitaalinkomen van een dga gelijker wordt belast. Dit vermindert de prikkel tot fiscaal gedreven inkomensverschuiving tussen arbeidsinkomen en kapitaalinkomen bij de dga en draagt op deze wijze bij aan een neutraler en minder verstoorend belastingstelsel. Dit is in lijn met het advies van de Commissie Regulering van werk.</p> <p>Tegelijkertijd kan een verhoging van het box 2-tarief fiscaal gedreven winstinhouding op de langere termijn vergroten. Een verhoging van het box 2-tarief zal de belastingdruk op het inkomen van de dga verhogen, wat een negatief effect kan hebben op investeringen.</p>																					
Begroting	<p>Een verhoging van het box 2-tarief leidt incidenteel tot hogere winstuitkeringen. Dit betreft anticipatiegedrag op de toekomstige hogere box 2-heffing.</p> <p>Budgettaire opbrengst in € miljoen bij ingaan maatregel in 2023 en aankondiging in 2021</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Variant</th><th>2022</th><th>2023</th><th>2024</th><th>2025</th><th>2026</th><th>struc</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>tarief 30%</td><td>1670</td><td>-490</td><td>-104</td><td>70</td><td>110</td><td>350</td></tr> <tr> <td>tarief 35%</td><td>3660</td><td>-1230</td><td>-270</td><td>200</td><td>440</td><td>920</td></tr> </tbody> </table>	Variant	2022	2023	2024	2025	2026	struc	tarief 30%	1670	-490	-104	70	110	350	tarief 35%	3660	-1230	-270	200	440	920
Variant	2022	2023	2024	2025	2026	struc																
tarief 30%	1670	-490	-104	70	110	350																
tarief 35%	3660	-1230	-270	200	440	920																
Overig	Het grootste deel van de effecten van de onderhavige maatregel kan ook bereikt worden door het lage Vpb-tarief te verhogen of af te schaffen. Het verhogen/afschaffen van het lage Vpb-tarief heeft niet het nadeel van het uitlokken van meer uitstel.																					
Uitvoeringsaspecten	Betreft een parameterwijziging																					

Invoering forfaitair rendement box 2	
Thema	Belasten (inkomen uit) aanmerkelijk belang
Doel	Voorkomen belastinguitstel in box 2
Omschrijving van de maatregel	
Voorheffing van jaarlijks 4% van het vermogen van de vennootschap. Aan het eind (bij verkoop) moeten alleen de werkelijk behaalde inkomsten belast zijn en dient er dus verrekening plaats te vinden (voorstel Commissie Van Dijkhuizen).	
Achtergrond/rationale	
<ul style="list-style-type: none"> Een verschil tussen box 1- en box 2-ondernehmers is dat box 2-ondernehmers (een deel van de) belasting pas betalen als zij winsten in privé ontvangen. De IB-heffing in box 1 en de Vpb wordt wel jaarlijks betaald, de IB-heffing in box 2 pas bij dividenduitkering of vervreemding van de aandelen. De Commissie Van Dijkhuizen en ook de Commissie Borstlap adviseert jaarlijks inkomen in aanmerking te nemen bij de ab-houders. Een jaarlijkse (minimum-)heffing in box 2 draagt bij aan het evenwicht tussen box 1- en box 2-ondernehmers. Tevens zorgt een jaarlijkse forfaitaire (voorheffing) in box 2 dat het minder interessant wordt om box 3-vermogen te beleggen in de vennootschap, waardoor er ook meer evenwicht tussen box 2 en box 3 ontstaat. Het voorstel van Van Dijkhuizen werkt als volgt: het inkomen in box 2 wordt ten minste gesteld op een percentage van het fiscale eigen vermogen van de vennootschap waarin de aandelen worden gehouden. In het geval het daadwerkelijk uitgekeerde dividend lager is dan het forfaitaire rendement, wordt het verschil bij de verkrijgingsprijs opgeteld, zodat bij vervreemding geen dubbele heffing plaatsvindt. Over de levensloop verandert de lastendruk in beginsel dus niet. Een soortgelijke regeling is binnen het box 2-stelsel bekend voor de vrijgestelde beleggingsinstellingen.¹¹ Met de sterke politieke en maatschappelijke wens om voor box 3 van de forfaitaire benadering af te stappen is het wellicht niet het meest voor de hand liggend om een forfaitair rendement in box 2 in te voeren. Het gaat hier overigens wel om een forfaitaire voorheffing. Ook is de vraag hoe moet worden omgegaan met negatief eigen vermogen. Aan het inhouden van winst kan verder een fiscaal motief ten grondslag liggen (belastinguitstel), maar ook een bedrijfseconomisch motief (reserverings- en/of investeringsfunctie). Een onderscheid maken naar functie van ingehouden winst drukt tegen de werking van de Vpb in, waarin vennootschappen worden verondersteld hun onderneming te drijven met behulp van hun hele vermogen. Omdat de grondslag van het forfaitair rendement het eigen vermogen van een vennootschap betreft, vormt deze heffing een incentive om de onderneming met zo min mogelijk eigen vermogen vorm te geven dan wel vanuit privé te financieren (terbeschikkingstelling). Deze gedragseffecten leiden tot een lagere grondslag. Eventueel kan ook een andere grondslag dan het fiscale eigen vermogen worden genomen. Indien de werkelijke waarde van de onderneming waarover het forfaitaire rendement in aanmerking wordt genomen, dan zal de waardebepaling zeer complex worden. De aandelen worden namelijk veelal gehouden door één of een zeer beperkt aantal aandeelhouders en zelden verkocht waardoor een transactie met een derde vaak niet voorhanden is. Dit zal in de praktijk ook tot veel discussie leiden. De vaststelling van de winst van de vennootschap(pen) is daarbij veelal nog niet afgerond ten tijde van het doen van de aangifte inkomstenbelasting (het boekjaar is mogelijk wel afgerond, maar het opstellen van de jaarcijfers duurt veelal langer), waardoor het nog complexer is de waarde van de aandelen vast te stellen. Ook dient te worden bezien hoe om te gaan met verschillende typen/soorten aandelen. Indien een aanmerkelijkbelanghouder enkel een stemrecht heeft of een beperkt winstrecht dringt zich de vraag op of eenzelfde rendement in aanmerking moet worden genomen en 	

¹¹ Aan de vrijgestelde beleggingsinstelling zijn strikte voorwaarden verbonden. Door deze voorwaarden zijn enkele nadelen van de forfaitaire heffing die hierna zijn beschreven niet van toepassing op de vrijgestelde beleggingsinstelling.

<p>over welke waarde, aangezien de waarde van de vennootschap immers niet volledig toe te rekenen is aan de aandeelhouder.</p> <ul style="list-style-type: none"> Indien de ab-houder een aanmerkelijk belang heeft in een vennootschap met deelnemingen, moet de consolideerde waarde van het concern als grondslag worden genomen. Verschillende aannamen dienen te worden gemaakt, zoals de wijze waarop deelnemingen worden gewaardeerd, hoe om moet worden gegaan met buitenlands vermogen, op welke wijze deelbelangen worden meegewogen in de waarde van de aandelen etc.

Effecten

Economie

De huidige situatie maakt het drijven van een onderneming in box 2 door belastinguitstel bij hogere winsten fiscaal aantrekkelijker dan ondernemen in box 1. Wanneer deze keuze fiscaal gedreven is, heeft dat effecten op de allocatie van de arbeidsmarkt en de productiviteit van de economie als geheel. Met deze maatregel gaan ondernemers in box 2 een deel van de box 2-belasting eerder betalen waardoor er minder sprake is van afstel

Begroting

De maatregel bewerksteltigt dat op eerder moment heffing plaatsvindt en betreft dus geen additionele heffing. In de structurele situatie treedt alleen een budgettaire opbrengst op in situaties die nu zouden leiden tot afstel.

De budgettaire opbrengst bedraagt (x € miljoen):

2022	2023	2024	2025	struk
850	810	769	729	43

Overig

Uitvoeringsaspecten

Deze maatregel (nieuwe heffing) maakt het stelsel complexer en vergt handhavingscapaciteit omdat belastingplichtigen vaker zullen verzoeken tot vaststelling van de verkrijgingsprijs. Deze maatregel gaat gemoeid met zeer omvangrijke systeemwijzigingen met de daarbij behorende complexiteit, doorlooptijd en kosten

23 Formatievragen klimaat (incidenteel/structureel en 2030/2050)

1) Voor welk deel van de investeringen in klimaat kun je onderscheiden dat deze incidenteel zijn?
Voor welk deel structureel?

- Bij maatregelen die in het kader van de klimaattransitie worden genomen is het niet eenvoudig een eenduidig onderscheid te maken tussen incidenteel en structureel. Structureel in de CPB-zin van het woord betekent 'voorbij de meerjarenperiode' (2026). De klimaattransitie vergt een fundamentele 'ombouw' van zowel de energie-infrastructuur als het energieverbruik in de samenleving (woningen, ondernemingen, mobiliteit). Beleid en kosten bestrijken decennia en klimaatinvesteringen lopen door tot (vaak ver) na de kabinettsperiode, dus zijn niet incidenteel in die zin.
- Een belangrijk deel van de klimaatopgave ligt **na 2030**, aangezien de CO₂-reductie na 2030 (vooralsnog 49%) nog bijna moet verdubbelen richting 2050 (95%). De jaarlijkse kosten na 2030 zijn zeer onzeker, maar mogelijk nog hoger dan de kosten tot 2030, aangezien het laaghangende fruit al is geplukt. Ook **na 2050** zullen er nog verdere klimaatkosten zijn, door bijvoorbeeld technologische ontwikkelingen en vernieuwing van infrastructuur. Dat maakt het prudent om aan te nemen dat klimaatbeleid vraagt om een structurele inzet.
- Gegeven bovenstaande is het lastig klimaatmaatregelen als incidenteel te classificeren, voor een onderscheid naar de looptijd van verschillende kosten kun je kijken naar de **aard van uitgaven**:
 - Investeringssubsidies voor specifieke **duurzame energie-infrastructuur** binnen afzienbare termijn zijn in principe afgebakende eenmalige middelen (bijv. aanleg van een specifiek netwerk), er van uitgaande dat onderhoudskosten niet direct door het Rijk worden betaald. Met de kanttekening dat ook na 2030 nog substantiële investeringen nodig zullen zijn, bijv. als gevolg van nieuwe technologieën en potentieel onderhoudskosten.
 - Subsidies voor **opwek van nieuwe schone energiedragers** zijn niet eenmalige uitgaven, maar wel met een tijdelijk karakter – de subsidie is alleen bedoeld totdat de kosten van een energiebron genoeg zijn gedaald, geholpen door normering/beprijzing van vervuilende alternatieven (cf. de huidige SDE++). Welke huidige en toekomstige energiebronnen subsidie behoeft is onduidelijk, ook hier geldt dat een duidelijk eindpunt niet goed te geven is. Ter illustratie: gegeven de lange looptijd van subsidies lopen de daadwerkelijke uitgaven voor de SDE++ nog door tot na 2040, ook als over een paar jaar wordt gestopt met openstelling.
 - (Een maatregel die duidelijk wel als incidenteel zou kunnen worden geklassificeerd is de uitkoop van boeren, maar dit valt onder stikstofbesluitvorming)
 - **Uitvoeringskosten** voor Rijk en gemeenten zijn zeer langjarig, want hangen samen met de duur van de energietransitie (bijv. extra toezicht, vergunningsverlening, voorlichting). Ook subsidies voor de **gebouwde omgeving** zijn zeer langjarig: dit zijn meer reguliere subsidies, die ook na 2030 nog nodig zullen zijn om de gebouwde omgeving uiteindelijk (bijna) klimaatneutraal te krijgen.
 - **Fiscale maatregelen**, zoals wijzigingen van tarieven of grondslagen, worden in beginsel altijd structureel geboekt. Ten aanzien van fiscale stimulering voor mobiliteit is de samenhang met (Europese) normen van belang, zoals de verplichte datum voor nieuwverkoop. Hier zijn autonome grondslagerosies binnen de mobiliteitsbelastingen en beleidsmatige lasten nauw met elkaar verbonden. Als er alleen nog elektrische auto's worden verkocht is er geen subsidie meer nodig; de Europese plannen (Fit for 55) voorzien een verbod daarop in 2035, al is Nederland voorstander van dit verschuiven naar 2030.
 - NB: Maatregelen die na de kabinettsperiode doorlopen worden door het CPB in beginsel structureel ingeboekt. Uitzondering zijn maatregelen die naar hun aard niet anders dan incidenteel kunnen zijn zoals sluiten kolencentrales of terugdringen veestapel. Deze uitzondering geldt niet voor maatregelen die weliswaar afgebakend zijn, maar deel uitmaken van zeer langjarig beleid (zoals een infrastructuurproject, of verduurzaming van gebouwen).

2) Welk deel van de investeringen die worden voorzien op klimaat is nodig voor doelstellingen 2030 en welk deel voor doelstellingen 2050?

- Ook dit is geen binair onderscheid. Sommige maatregelen zijn evident nodig voor de 2030-doelen, maar ook nuttig richting 2050. Omgekeerd zijn er ook investeringen die deels

bijdragen aan de doelen in 2030, maar randvoorwaardelijk zijn voor de doelen van 2050 (zoals energie-infrastructuur). De verhouding tussen 2030 en 2050 hangt ook af van beleidskeuzes: ambitieuze doelen voor bijv. de industrie/waterstof in 2030 leiden tot een grotere opgave in dat jaar i.p.v. 2050.

- In het pakket in het rapport-Van Geest is voor de **opwek van nieuwe energiedragers** € 15 mld cumulatief tot 2030 geboekt en voor investeringen in **infrastructuur** € 5 mld cumulatief tot 2030. Mogelijk is meer nodig voor infra, afhankelijk van beleidskeuzes, zoals de ambitie voor bepaalde technologien en de kostenverdeling tussen de private sector (via hogere tarieven) en de overheid. Na 2030 zullen ook nog middelen nodig zijn. Deze investeringen in infrastructuur en subsidies voor de vroege fase-opschaling dragen beperkt bij aan de Europese en nationaal gestelde CO₂-doelen voor 2030, maar zijn wel randvoorwaardelijk voor de energietransitie naar 2030 en verder naar 2050.
- De **overige nodige middelen tot 2030** (los van infra en nieuwe energie, dus voor gebouwde omgeving, mobiliteit, uitvoeringskosten etc.) kosten echter meer. Het 55%-pakket uit het rapport van de Studiegroep Van Geest bevat de volgende kosten en opbrengsten:
 - extra uitgaven en fiscale stimulering kosten tot 2030 ca. € 3,5 mld per jaar; dit is exclusief kosten voor nieuw energiedragers en infrastructuur, maar inclusief een post voor uitvoeringskosten;
 - € 1,1 mld per jaar opbrengsten als gevolg van noodzakelijke beprijzingsmaatregelen.
 - Per saldo leidt dit tot 2030 tot ca. € 2,4 mld per jaar aan kosten (nl. 3,5 mld – 1,1 mld).
- Ook heeft het Studiegroeprapport additionele dekkingsopties binnen klimaat in kaart gebracht van €3,8 mld per jaar om deze kosten te dekken (extra verhoging EB, een taakstellende verhoging van de mrb en een taakstellende verhoging van de vliegbelasting).
- NB. dit is een ruwe optelsom, de precieze kosten zijn afhankelijk van vormgeving/beleidskeuzes.
- Om de doelen voor 2030 te kunnen halen zijn normerings- en beprijzingsmaatregelen onmisbaar, anders wordt het aantal Mton CO₂-reductie nooit gehaald.

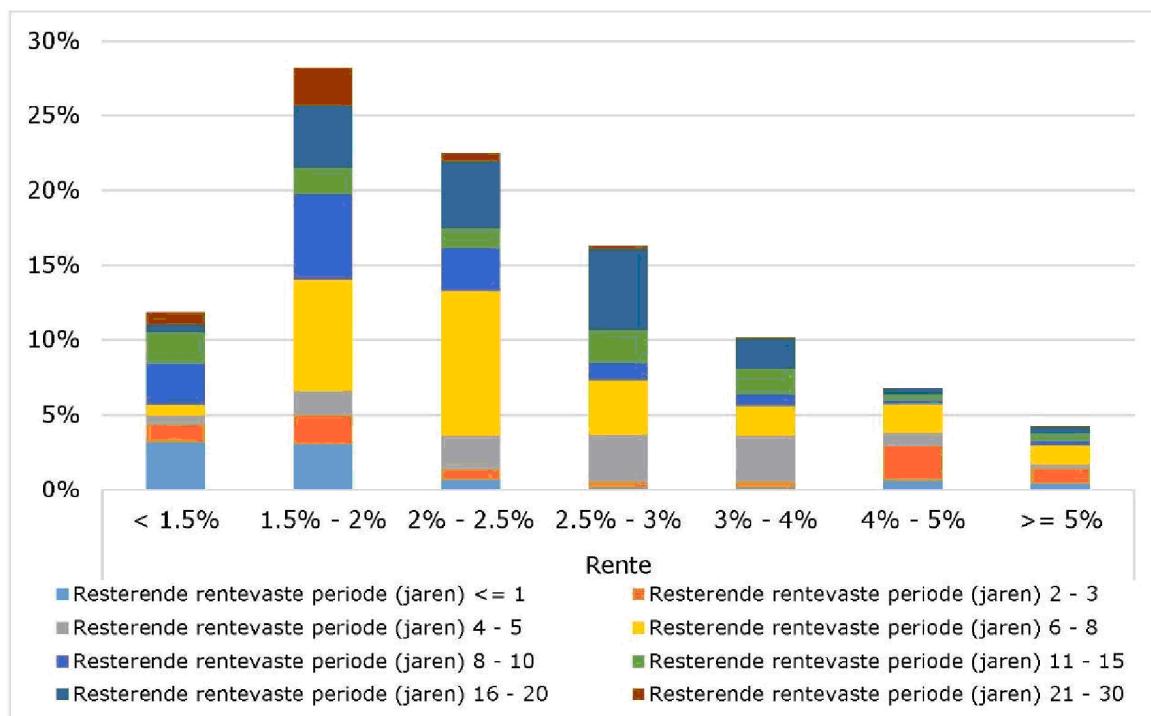
Hypothesen: hoe ziet de verdeling van mensen met rentevaste periodes eruit? Hebben we cijfers over hoeveel mensen nu nog met een langlopende hypotheek zitten met hoge rentepercentages?

Onderstaande cijfers zijn afkomstig uit de *Residential Real Estate* data van De Nederlandsche Bank (DNB). In totaal zijn in deze database ca. 5,2 miljoen leningen opgenomen verdeeld over ongeveer 2,6 miljoen huishoudens. Gemiddeld heeft een huishouden ongeveer 2 hypothekenleningen, bijvoorbeeld een aflossingsvrije lening en een annuïtaire lening of een lening met een rentevaste periode van 5 jaar en een rentevaste periode van 20 jaar. Hieronder wordt de data weergegeven voor de afzonderlijke leningen, en niet op huishoudniveau.

NB1: onderstaande cijfers zijn op aantallen, er is dus geen rekening gehouden met de hoogte van de lening (een gewogen rente). De hogere rentes zijn meestal van toepassing op leningen die nog van voor de crisis zijn, toen huizenprijzen lager waren en kapitaalmarkrentes hoger. Vanwege de lagere huizenprijzen gingen huishoudens toen vaker een lening aan met een lagere schuld. Een lening met een resterende rentevaste periode van meer dan 10 jaar en een rente van meer dan 5% hoeft dus niet per se problematisch te zijn, als het om een relatief lage schuld gaat of om een relatief kleine lening t.o.v. de totale hypothekenschuld van een huishouden.

NB2: in de dataset van DNB is alleen data opgenomen van hypotheken die door banken zijn verstrekt, en niet van hypotheken verstrekt door verzekeraars, pensioenfondsen en regiepartijen. Het marktaandeel van deze partijen is sinds het einde van de crisis – toen de rentes al dalende waren – in rap tempo gegroeid. Zij hebben op dit moment ca. een derde van de totaal uitstaande hypothekenschuld op de balansen staan. Over de hele populatie hypotheken zal het aandeel hypotheken met een hoge rente hierdoor dus iets lager liggen.

Figuur 1. Aandeel leningen: rente (%) en rentevaste periode (jaren)

Tabel 1. Aantal leningen: stand in 2021 (K2)

Resterende rentevaste periode (jaren)	Rente							Totaal
	< 1.5%	1.5% - 2%	2% - 2.5%	2.5% - 3%	3% - 4%	4% - 5%	>= 5%	
<= 1	166.995	159.627	37.141	9.208	8.173	34.316	24.150	439.610
2 - 3	63.826	101.190	38.316	20.552	22.984	121.995	52.398	421.261
4 - 5	27.826	83.665	113.657	164.564	158.755	43.900	15.673	608.040
6 - 8	39.236	391.406	506.134	189.189	103.807	99.498	66.336	1.395.606
8 - 10	142.294	294.635	148.785	58.359	40.642	12.040	14.361	711.116
11 - 15	109.110	91.280	67.474	114.456	89.136	22.501	25.582	519.539
16 - 20	24.475	217.030	230.853	282.381	100.632	18.604	21.320	895.295
21 - 30	42.170	132.544	30.288	10.498	5.554	1.029	3.524	225.607
	615.932	1.471.377	1.172.648	849.207	529.683	353.883	223.344	5.216.074

Tabel 2. Aandeel leningen: stand in 2021 (K2)

Resterende rentevaste periode (jaren)	Rente							Totaal
	< 1.5%	1.5% - 2%	2% - 2.5%	2.5% - 3%	3% - 4%	4% - 5%	>= 5%	
<= 1	3,2%	3,1%	0,7%	0,2%	0,2%	0,7%	0,5%	8,4%
2 - 3	1,2%	1,9%	0,7%	0,4%	0,4%	2,3%	1,0%	8,1%
4 - 5	0,5%	1,6%	2,2%	3,2%	3,0%	0,8%	0,3%	11,7%
6 - 8	0,8%	7,5%	9,7%	3,6%	2,0%	1,9%	1,3%	26,8%
8 - 10	2,7%	5,6%	2,9%	1,1%	0,8%	0,2%	0,3%	13,6%
11 - 15	2,1%	1,7%	1,3%	2,2%	1,7%	0,4%	0,5%	10,0%
16 - 20	0,5%	4,2%	4,4%	5,4%	1,9%	0,4%	0,4%	17,2%
21 - 30	0,8%	2,5%	0,6%	0,2%	0,1%	0,0%	0,1%	4,3%
	11,8%	28,2%	22,5%	16,3%	10,2%	6,8%	4,3%	100,0%

Vraag: Zijn er nog additionele middelen nodig naar aanleiding van de overstromingen in Limburg jl. zomer voor waterveiligheid?

1. Waterveiligheid: Deltafonds en beleidstafel

- Het Deltafonds vormt het financiële fundament onder het Deltaprogramma en voorziet in middelen voor bescherming tegen overstromingen en zorgt voor voldoende zoetwater. Er is sprake van adaptief beleid en stapsgewijs besluitvormen, gekoppeld aan langjarige programmering. Elke zes jaar vindt een herijking plaats van de deltabeslissingen en regionale strategieën, eerstvolgende moment is 2026. Het kabinet besluit mede op basis van adviezen van de Deltacommissaris. In het Deltaprogramma wordt de komende jaren fors geïnvesteerd in waterveiligheid (cumulatief ca. 2,8 miljard t/m 2026 (95% juridisch verplicht); zie tabel 1). Deze middelen zijn bestemd voor het lopende Hoogwaterbeschermingsprogramma en worden medegefinancierd door de waterschappen.
- In reactie op de hevige regenval en overstromingen heeft de minister van IenW een beleidstafel wateroverlast en hoogwater ingesteld om lessen te trekken uit de situatie in Limburg en om ons beter voor te bereiden op de gevolgen van extreme neerslag. De beleidstafel streeft er naar binnen enkele maanden met de eerste voorstellen te komen, waarbij zoveel mogelijk gebruik zal worden gemaakt van bestaande trajecten en structuren. Het is verstandig de uitkomsten van de beleidstafel af te wachten alvorens inhoudelijke concrete besluiten te nemen over (aanvullende) maatregelen tegen wateroverlast.
- De gemeenten in Limburg, Waterschap Limburg en Provincie Limburg hebben deze week een plan om ernstige wateroverlast, zoals afgelopen zomer in de provincie Limburg te voorkomen, aangeboden aan de Minister van IenW. Hun doel is om de doelstellingen omtrent waterveiligheid voor 2050 al versneld in 2035 te halen. Het gaat om 1,2 miljard euro in totaal, waarvan 50% voor waterveiligheid en 50% voor klimaatadaptatie, waar het Rijk een bijdrage aan zou moeten leveren. Dit plan is nog niet gevalideerd, moet nog verder worden uitgewerkt en zal worden betrokken in de gesprekken aan de beleidstafel.
- Voor een eventuele intensivering kan gedeeltelijk dekking gevonden worden in de bestaande investeringsruimte. De investeringsruimte op het Deltafonds betreft thans in totaal netto ca. 0,3 miljard euro (in de jaren 2034-2035), en wordt jaarlijks met ca. 0,3 miljard euro aangevuld (achteraan het fonds). De IR wordt gebruikt voor het afdekken van project overstijgende risico's en tegenvallers, maar ook voor nieuwe opgaven en beleidswensen. Integrale weging is nodig.
- Indien de formerende partijen aanvullend willen intensiveren t.b.v. het waterveiligheids- en klimaatadaptatiebeleid, dan ligt het voor de hand dit te doen door extra middelen beschikbaar te stellen voor het Deltafonds t.b.v. nader te bepalen maatregelen wateroverlast en hoogwater. Zo kan op basis van advies van specialisten een onderbouwde keuze gemaakt worden voor de beste inzet.
- IenW stelt voor de integrale opgave klimaatverandering / waterkwaliteit incidenteel tot 990 miljoen euro nodig te hebben, en struc. ca. 500 miljoen euro. Tevens wijst IenW erop dat de vrije ruimte maar 1 keer ingezet kan worden, aanwending moet daarom bezien worden in samenhang met instandhoudingsopgave.
- De Deltacommissaris adviseert t/m 2026 4x 200 miljoen euro incidenteel en daarna 100 miljoen euro structureel te investeren in het Deltafonds. Daarnaast is zijn voorstel 600 miljoen euro (50% van de 1,2 miljard euro) voor het door de regio voorgestelde fonds Limburg vanuit het Rijk te financieren en aanvullend middelen te reserveren voor maatregelen hoogwater. Een bedrag is niet genoemd.
- Financien heeft de onderbouwing van de bedragen van IenW en de Deltacommissaris in de beperkte tijd niet kunnen toetsen.

Tabel 1: Budgettaire gevolgen uitvoering art. 1 Investeren in waterveiligheid (bedragen x € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Uitgaven	568.377	702.948	623.351	365.482	516.203

2. Schadeafhandeling overstroming Limburg

- N.a.v. de hevige regenval en overstromingen in Limburg is een regeling opgetuigd onder de wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts), waar particulieren en ondernemers aanspraak op kunnen maken ter compensatie van hun schade. Hiervoor is 100 miljoen euro gereserveerd in de begroting van JenV voor 2021, en 200 mln. voor 2022. De regeling is inmiddels in uitvoering bij RVO. Deze kosten worden generaal gedekt en de omvang is nog onbekend omdat het proces van taxatie van de schade nog in volle gang is.
- Daarnaast zijn RWS en ProRail gecompenseerd voor de door hun gemaakte kosten over 2021 en zijn kosten voor 2022 in beeld. Er zijn tot slot afspraken gemaakt over generale dekking van eventuele kosten bij gemeenten en andere departementen die nog in beeld gebracht worden, en er lopen nog gesprekken over eventuele aanvullende regelingen (voor uiterwaarden en omzettelderving). Hier is nog niet toe besloten.

Vraag:

In navolging van uw eerdere antwoord op de vraag wat de kosten zijn van het beschermen van de natuur van Caribisch Nederland, zowel boven als onder water, op een gelijk niveau als in Europa, ontvangen we graag een reële reeks die deze kabinettsperiode effectief besteed kan worden, met daarbij een onderbouwing en uitsplitsing van deze reeks.

Antwoord:

Met de uitvoering van het Natuur en milieubeleidsplan Caribisch Nederland 2020-2030 is reeds gestart. Hiervoor is vanuit het Rijk en openbaar lichaam in de periode tot 2025 een bedrag van 41 mln. beschikbaar gesteld (verhouding financiering Rijk / openbare lichamen ca. 60%/40%). Voor de uitvoering van de eerste fase (tot 2025) is resteert een tekort van circa 36 mln. Onderstaande tabel geeft een reële reeks waaraan in de eerste fase van het NMBP (2020-2025) effectief besteed kan worden. De reeks kan als envelop op de Aanvullende Post worden gezet zodat nadere uitwerking kan plaatsvinden. Ook kan verkend worden of en zo ja hoeveel openbare lichamen zelf kunnen bijdragen aan de verdere uitvoering van de eerste fase.

Activiteiten NMBP fase 1 2020-2024	2022	2023	2024	TOTAAL
Uitvoeringscapaciteit	1	1	1	3
Versterking beheer natuurparken	5	5		10
Afvalwaterbeheer			5	5
Afvalbeheer			5	5
Koraalherstel		1	1	2
Intensivering verwijdering loslopende dieren	0,5	2	1,5	4
Versterking handhaving	0,3	0,3	0,3	0,9
Duurzame landbouwontwikkeling	1	0,5	0,5	2
Duurzame visserij	0,1	0,1	0,1	0,3
Adaptatie klimaatverandering oa afstroming	0,5	1,5	1,5	3,5
Totaal	8,4	11,4	15,9	35,7

27 [Vraag fiscale maatregelen klimaat 4 november 2021]

Een overzicht van de fiscale maatregelen binnen het klimaatdomein die ook doelbereik hebben én maatregelen die nog als dekking gezien kunnen worden.

Antwoord

- Bovenop klimaatinvesteringen, subsidies en normen zijn ook fiscale klimaatmaatregelen noodzakelijk om de nationale klimaatdoelen te behalen.
- Binnen maatregelen die meetellen voor het doelbereik in Nederland kan een onderscheid worden gemaakt tussen beprijzingsmaatregelen en fiscale stimulering. Daarnaast zijn er dekkingsmaatregelen binnen het klimaatdomein die wel leiden tot CO₂-winst maar niet meetellen voor het doelbereik in Nederland (vliegbelasting en consumptiebelasting vlees).
- Onderstaande tabel geeft een overzicht van de mogelijke fiscale klimaatmaatregelen en is zoveel mogelijk gebaseerd op het 55%-maatregelenpakket (variant B) van Bestemming Parijs (van Geest). Waar is afgeweken van variant B van van Geest (maar bijv. uit groslijst komt) is dit in de tabel en toelichting aangegeven. Een andere maatvoering is mogelijk. Hoewel effectief vanuit oogpunt van vergroening, kan een deel van de maatregelen mogelijk een negatief effect hebben op de concurrentiepositie van bedrijven ten opzichte van het buitenland.
- De tabel geeft een grove indicatie van het CO₂-effect en budgettair belang van de maatregelen. Een verdere invulling is nodig, en een klimaatpakket zal opnieuw in samenhang moeten worden doorgerekend op CO₂-effecten en budgettaire effecten. De CO₂-winst per maatregel kan dan ook niet zonder meer bij elkaar worden opgeteld omdat maatregelen interacteren met andere maatregelen binnen het pakket.
- Per maatregel is het startpunt van de budgettaire reeks gebaseerd op een eerste inschatting van de invoeringstermijn (inclusief benodigde tijd voor de wetgeving). Ook de uitvoerbaarheid van bepaalde fiscale maatregeling moet nader worden onderzocht, daarbij zal bij nieuwe heffingen ook onderzocht moeten worden welke uitvoerders deze regeling gaan uitvoeren. Het definitieve oordeel over de uitvoerbaarheid door de Belastingdienst verloopt via een uitvoeringstoets, dat traject vindt in beginsel plaats in de fase dat de wetgeving in concept gereed is.
- De budgettaire opbrengst van de beprijzingsmaatregelen kan worden aangewend om de klimaatuitgaven (deels) te dekken, maar er kan ook voor worden gekozen om de lasten elders via de belastingen te verlichten (bijvoorbeeld lagere lasten op arbeid), andere intensivering te dekken of de overheidsschuld te verlagen. Het is wel van belang om de communicatie over de gevolgen van klimaatbeleid voor de lasten van burgers en bedrijven consistent te laten zijn met de genomen beprijzingsmaatregelen.
- Onderstaande tabel ziet primair op maatregelen die bijdragen aan het doelbereik van CO₂-reductie in Nederland. Uiteraard dienen deze maatregelen ook in samenhang te worden bezien met andere doelen ten aanzien van bijvoorbeeld stikstof, luchtkwaliteit en waterkwaliteit.
- In de toelichting staat een korte beschrijving per maatregel.

Tabel 1: overzicht fiscale maatregelen klimaat

Maatregel per sector	Onderdeel formatie (ja, onderwerp van gesprek/onzeker, ontbreekt)	CO ₂ - impact NL 2030	2023	2024	2025	2030/struc	cum 2023- 2030		
			2023	2024	2025	2030/struc	cum 2023- 2030		
Elektriciteitssector (ETS)									
Industrie en circulaire economie (ETS & NON-ETS)									
1a	Aanscherpen CO ₂ -heffing industrie	Onderwerp van gesprek/onzeker	4	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
1b	(alternatief/additioneel 1a) Vlakke CO ₂ -heffing industrie met 10 euro/ton CO ₂ , (uit groslijst v Geest)	Onderwerp van gesprek/onzeker	0,5-2	€ 500	€ 479	€ 458	€ 350		
2	Tariefstructuur energiebelasting EB minder degressief maken	Ontbreekt	0,5	€ 500	€ 500	€ 500	€ 4.000		
3	Afschaffen vrijstellingen EB – mineralogische en metallurgische procedés	Onderwerp van gesprek/onzeker	<0,5	-	€ 78	€ 78	€ 79		
Gebouwde omgeving									
4a	Verhoging energiebelasting tarief 1e schijf gas (8 ct) –	Ontbreekt	0,5	€ 800	€ 800	€ 800	€ 6.400		
4b	(alternatief 4a) Schuif energiebelasting 1e schijf gas (+10,46 ct) en elektriciteit (-5,23 ct) (uit groslijst v Geest)	Ontbreekt	1,9	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
Mobiliteit									
5a	Betalen naar gebruik (voor hele wagenpark)	Onderwerp van gesprek/onzeker	0 (4 na 2030)	-	-	-	€ 0 (excl. Invoerings-kosten)		
5b	MRB Plus (alternatief voor BNG (5a)) – invoeringstermijn moet nader worden onderzocht	Onderwerp van gesprek/onzeker	0 - 4 (na invoering, nadere onderzoek nodig)	-	-	-	€ 0		
6a	Stimulering EV vanaf 2025 via normeren, beprijzen en subsidiëren	Onderwerp van gesprek/onzeker	Ca. 2 (2,6 bij dekking via mrb)	€ -7	€ -32	€ -88	€ -1.399		
	MRB (gewichtscorrectie voor EV)			€ -1	€ -3	€ 1	€ -306		
	BPM personenauto (CO ₂ -grondslag en 30% verhoging tot 2030)			€ -4	€ -22	€ -58	€ -323		
	Verlaagd bijtellingspercentage EV (17% in 2025-26 - 18% in 2028-30)			-	-	€ -22	€ -165		
	Derving accijns benzine			€ -1	€ -7	€ -11	€ -648		
	Derving accijns diesel			-	-	-	€ -27		
	Energiebelasting - elektriciteit			€ 1	€ 4	€ 7	€ 167		
	Subsidie particulieren (uitgavenkant)			€ -2	€ -4	€ -4	€ -97		

6b	Stimulering EV vanaf 2025 via normeren en beprijzen		Ca. 1,5 (2,1 bij dekking via mrb)	-	-	-	€ -830	€ -3.517
	MRB (driekwarttarief voor EV)			-	€ -1	€ -1	€ -188	€ -710
	BPM personenauto (CO ₂ -grondslag en 50% verhoging tot 2030)			€ -2	€ -9	€ -22	€ -216	€ -1480
	Derving bijtelling			-	-	€ 2	€ -38	€ -209
	Derving accijns benzine			€ -1	€ -3	€ -10	€ -478	€ -1379
	Derving accijns diesel			-	-	-	€ -26	€ -88
	Energiebelasting - elektriciteit			0	€ 2	€ 4	€ 117	€ 353
7	Afschaffen verlaagd tarief mrb bestelauto's ondernemers (uit groslijst v Geest)	Ontbreekt	<0,5	-	-	-	€ 1.000	€ 5.000
8	Vrijstelling bpm bestelauto ondernemer afbouwen naar 0% in 2026 i.c.m. vrijstelling in bpm voor emissievrije bestelauto's	Ontbreekt	0,7	€ -1	€ 183	€ 273	€ 110	€ 1.953
Landbouw en landgebruik								
9	Stalemissiebelasting (ammoniak en methaan) aan de marge (vlakke heffing ook mogelijk)	Ontbreekt	0,5-2	-	-	€ 0	€ 0	€ 0
10a	Beperken inputvrijstelling WKK - energiebelasting	Ontbreekt	1	-	€ 100	€ 100	€ 100	€ 700
10b	Afschaffen verlaagd tarief in EB voor glastuinbouw	Ontbreekt		-	€ 30	€ 30	€ 30	€ 210
11	Invoering CO ₂ -margeheffing glastuinbouw à la CO ₂ -heffing industrie (niet in variant B v Geest)	Ontbreekt	1	-	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Innovatie								
12	Verhogen budget EIA	Ontbreekt	<0,5	€ -50	€ -50	€ -50	€ -50	€ -400
13	Verhogen budget MIA/VAMIL	Ontbreekt	<0,5			€ -30	€ -30	€ -180
Fiscale klimaatmaatregelen die niet bijdragen aan realisatie nationaal emissiedoel								
14	Verhogen tarief vliegbelasting - andere maatvoering mogelijk	Ja (maatvoering onderwerp van gesprek/onzeker)	*	€700 - €1.200	€700 - €1.200	€700 - €1.200	€700 - €1.200	€5.600 - 9.600
15	Consumptiebelasting vlees (andere maatvoering mogelijk en uitvoerbaarheid/ de precieze invoeringstermijn moet nader worden onderzocht).	Ontbreekt	*	-	-	€ 650	€ 650	€ 3.900
16	Verhogen mrb personenauto's - andere maatvoering mogelijk	Ontbreekt	<0,5	€ 2.315	€ 2.315	€ 2.315	€ 2.315	€ 18.520

17a	Afschaffen onbelaste reiskostenvergoeding (inclusief derving accijnsinkomsten) (uit groslijst v Geest)	Ontbreekt	0,5		€ 1.600	€ 1.600	€ 1.600	€ 11.200
17b	Tarief onbelaste reiskostenvergoeding beperken tot 12 ct (inclusief derving accijnsinkomsten) (uit groslijst v Geest)	Ontbreekt	0,2		€ 650	€ 650	€ 650	€ 4.550

*Draagt (boekhoudkundig) niet bij aan nationaal doel maar wel aan vermindering mondiale CO2-uitstoot

Toelichting per maatregel

Industrie

1a. CO₂-heffing industrie aanscherpen: Volgens de huidige systematiek van de CO₂-heffing industrie, hoeven industriële bedrijven alleen een belasting te betalen als de CO₂-uitstoot in een jaar hoger is dan het aantal dispensatierechten (vrijgestelde uitstoot). De budgettaire opbrengst van deze maatregel is sterk afhankelijk van de mogelijkheden die bedrijven hebben om verder te verduurzamen. Verwachting is dat met een aanscherping van de heffing een additionele reductie van circa 4 Mton kan worden bereikt, zonder budgettaire opbrengst. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat de benodigde infrastructuur tijdig aangelegd is.

1b. Vlakke CO₂-heffing: Als alternatief of in aanvulling op de huidige nationale CO₂-heffing industrie is het ook mogelijk om een vlakke CO₂-heffing te introduceren. Uitgaande van dezelfde groep belastingplichtigen als de huidige nationale CO₂-heffing, bedraagt de opbrengst in 2023 500 mln. euro (bij een tarief van 10 euro/ton CO₂). Richting 2030 neemt de budgettaire opbrengst af, door de dalende CO₂-uitstoot. Indien deze heffing wordt ingevoerd ter vervanging van de huidige CO₂-heffing industrie zal de (mondiale) uitstoot toenemen, doordat een vlakke heffing met een hoog tarief naar verwachting leidt tot weglekeffecten en een vlakke heffing met een laag tarief naar verwachting maar tot beperkte CO₂-reductie zal leiden.

2. Energiebelasting minder degressief maken: De energiebelasting kent momenteel een degressieve energiestructuur; in de hogere verbruiksschijven is het tarief lager. In Bestemming Parijs is een opbrengst van 500 mln. euro opgenomen in het 55%-pakket om het tarief in de 2^e, 3^e en 4^e schijf te verhogen en meer in balans te brengen met de CO₂-waarde. Een andere maatvoering is mogelijk. CO₂-reductie a.g.v. deze maatregel is vooral te verwachten bij bedrijven die niet onder de CO₂-heffing industrie vallen.

3. Afschaffen vrijstellingen en terugval industriele processen – energiebelasting: Er zijn momenteel diverse vrijstellingen en terugval in de energiebelasting die de verduurzamingsprikkel verminderen. In het 55%-pakket van Bestemming Parijs is daarom een afschaffing van de vrijstelling en terugval voor metallurgische en mineralogische procedés opgenomen. Afschaffing per 1 januari 2024 lijkt mogelijk te zijn. Een definitieve uitspraak hierover vergt nader onderzoek.

Gebouwde omgeving

4. Aanpassing tarief 1e schijf energiebelasting: In de energiebelasting wordt het verbruik van elektriciteit momenteel relatief hoog belast in de eerste schijf. In het studiegroeprapport "Bestemming Parijs" zijn daarom diverse varianten uitgewerkt, waarbij het tarief gas wordt verhoogd en/of het tarief elektriciteit wordt verlaagd. De budgettaire opbrengst hangt af van de maatvoering. De aanpassingen in de energiebelasting vergroten de prikkel tot isolatie en elektrificatie.

Mobiliteit

5a. Betalen naar Gebruik: In het 55%-pakket van Bestemming Parijs is Betalen naar gebruik opgenomen in de variant waarbij de mrb budgetneutraal wordt omgezet in een vlak kilometertarief met differentiatie naar de voertuigmisjes. Er zijn ook andere varianten mogelijk. In de tabel is voor het budgettaire effect aan de lastenkant nul opgenomen. In de periode voor 2030 moeten wel

eenmalige invoeringskosten van 160 tot 200 mln euro gemaakt worden. KPMG benoemt als realistische termijn voor het invoeren van een landelijk dekkend BNG systeem circa 8,5 jaar gevolgd door 2,5 jaar gefaseerde ingebruikname van het systeem. Uitgaande van een Regeerakkoord begin 2022, kan dan begonnen worden met de gefaseerde ingebruikname medio 2030 en zal het systeem volledig operationeel zijn in 2033.

5b. *MRB Plus*: Als alternatief voor BNG kan ook gekozen worden naar het hervormen van de grondslag in motorrijtuigenbelasting van gewicht naar aantal gereden kilometers en emissies. Voor het betrouwbaar registreren van het aantal gereden kilometers is het nodig om een extra meetfunctionaliteit worden in te bouwen in de auto. De invoeringskosten en precieze invoeringstermijn moeten nader worden onderzocht.

6. *Stimulering EV*: met een combinatie van normeren/subsidieën/beprijzen kan de ingroei van emissievrije personenauto's in Nederland gestimuleerd worden. In Bestemming Parijs zijn hiervoor diverse illustratieve pakketten samengesteld. In de tabel is een update van deze pakketten opgenomen. Het eerste pakket (6a) bereikt een ingroei van 73% in 2030 en bevat een 30% BPM verhoging, de normering en ook stimulering via een korting op de bijtelling en aanschafsubsidie voor particulieren. In het tweede pakket (6b) wordt een 68% ingroei in 2030 bereikt via een 50% BPM verhoging in combinatie met het normeren van werkgevers. Een groot deel van de kosten bestaat in beide pakketten uit grondslagerosie in de bpm en de brandstofaccijns. De budgettaire reeks zijn indicatief.

7. *Afschaffen verlaagd tarief mrb ondernemers*: in de huidige motorrijtuigenbelasting geldt voor bestelauto's van ondernemers een verlaagd tarief. Het budgetair belang is circa 1 mld. euro per jaar, maar zal door gedragseffecten in de praktijk (fors) lager uitvallen. Deze maatregel is in Bestemming Parijs uitgewerkt, maar niet opgenomen in het illustratieve 55%-pakket. De CO₂-reductie is naar verwachting vergeleken met andere fiscale vergroeningsmaatregelen beperkt. Deze maatregel kan ook bijdragen aan de luchtkwaliteit in m.n. stedelijk gebied.

8. *Afbouwen vrijstelling bpm bestelauto's ondernemers*: In de bpm geldt momenteel een vrijstelling voor bestelauto's van ondernemers. Waar bij personenauto's door de CO₂-grondslag in de bpm een deel van de onrendabele top van emissievrije auto's wordt weggenomen, is dat door de vrijstelling bij bestelauto's voor ondernemers niet het geval. In het 55%-pakket van Bestemming Parijs is daarom een afbouw van deze vrijstelling opgenomen. Tegelijkertijd wordt de vrijstelling in de bpm voor emissievrije bestelauto's gehandhaafd. Aanvullend kan door een aanschafsubsidie een deel van de meerkosten van een emissievrije bestelauto worden gesubsidieerd. In de tabel is een update van de maatregel uit Bestemming Parijs opgenomen. Deze maatregel kan ook bijdragen aan de luchtkwaliteit in m.n. stedelijk gebied.

Landbouw

9. *Emissiebelasting*: In de studiegroerapporten "Bestemming Parijs" en "normeren en beprijzen stikstofemissies" wordt voorgesteld om een emissiebelasting in de landbouwsector in te voeren (doelsturing). Uitgaande van een soortgelijke systematiek als de huidige CO₂-heffing voor de industrie is de budgettaire opbrengst nihil. Een vlakke heffing leidt wel tot opbrengsten en is naar verwachting eenvoudiger. Naar verwachting is voorlopig alleen een belasting op stalemissies mogelijk, omdat een meetsysteem randvoorwaardelijk is. De uitvoerbaarheid en invoeringstermijn moet nader worden onderzocht, daarbij zal ook onderzocht moeten worden wie de uitvoerders van deze nieuwe heffing worden.. Een snelle introductie van een dekkend meetsysteem voor stallen is no-regret en randvoorwaardelijk.

10a en 10b. *Aanpassingen EB – glastuinbouw*: Het gasverbruik in de glastuinbouwsector wordt momenteel vrijwel niet beprijsd, terwijl het elektriciteitstarief relatief hoog is. De verduurzamingsprikkel is hierdoor beperkt. In het 55%-pakket van Bestemming Parijs wordt daarom voorgesteld om de inputvrijstelling voor warmtekrachtkoppeling systemen te beperken en het verlaagde tarief af te schaffen. Met een WKK kan zowel warmte als elektriciteit worden geproduceerd. Door de inputvrijstelling is de opwek van elektriciteit met fossiele energie financieel aantrekkelijk. In het 55%-pakket van Bestemming Parijs wordt daarom voorgesteld deze inputvrijstelling te beperken tot het aardgas dat wordt aangewend voor de productie van elektriciteit dat wordt geleverd aan het net (over het verbruik van deze elektriciteit moet de

eindverbruiker immers nog belasting betalen). De budgettaire opbrengst bedraagt naar verwachting circa 100 mln. euro per jaar , afhankelijk van de gekozen vormgeving kan de opbrengst hoger of lager uitvallen. Deze maatregel leidt tot een CO₂-reductie in zowel de industrie als de glastuinbouw. Een definitieve uitspraak over de uitvoerbaarheid van de beperking van de inputvrijstelling is pas mogelijk als de vormgeving duidelijk is. Invoering van deze maatregelen per 1 januari 2024 lijkt mogelijk te zijn, maar vergt ook nader onderzoek.

11. Invoering CO₂-heffing glastuinbouw à la CO₂-heffing industrie ter vervanging van huidig CO₂-sectorsysteem uit convenant glastuinbouw: Er kan voor de glastuinbouw een CO₂-heffing worden ingevoerd die de systematiek van de CO₂-heffing industrie volgt. Dat wil zeggen: glastuinbouwbedrijven hoeven alleen een belasting te betalen als zij meer uitstoten dan zij aan dispensatierechten toegewezen hebben gekregen. Er wordt verondersteld dat deze prijsprikkel voldoende is om de CO₂-uitstoot te laten dalen tot onder het aantal dispensatierechten, zodat de budgettaire opbrengst nihil is. De heffing vervangt het huidige CO₂-sectorsysteem afgesproken met de glastuinbouwsector. In theorie zou dit sectorsysteem sterk genoeg moeten zijn om de CO₂-reductie te behalen, maar de opzet van het systeem heeft weinig individuele prikkels en kent een vertraging in de afhandeling.¹ Deze maatregel is niet opgenomen in pakket B van Bestemming Parijs.

Innovatie

12 en 13: verhogen budget MIA/Vamil en budget EIA

Het budget voor de MIA/Vamil en de EIA kan verhoogd worden. Dit heeft een beperkt positief effect op de CO₂-reductie.

Fiscale dekkingsmaatregelen klimaat

14. Verhogen tarief vliegbelasting

In het studiegroeprapport Bestemming Parijs (van Geest) is ter dekking taakstellend een verhoging van de vliegbelasting ingeboekt met taakstellend €700 (variant A) tot €1.200 mln. (variant B) per jaar opbrengst, uiteraard is een geringere verhoging ook mogelijk. Ter indicatie: een verdubbeling van het huidige tarief van 7,50 euro per ticket leidt tot een budgettaire opbrengst van circa 200 mln. De vormgeving van de verhoging van de vliegbelasting dient dan nog nader ingevuld te worden (bijv. een vlak of gedifferentieerd tarief). Een verhoging van de vliegbelasting zorgt boekhoudkundig niet voor een bijdrage aan de Nederlandse CO₂-doelen en draagt niet bij aan de verduurzamingsopgave waar de sector voor staat. CO₂-reducties voortkomend uit beprijzing zijn in de luchtvaartsector onzeker, omdat deze afhankelijk zijn van veel factoren. Vanuit klimaatoogpunt hebben maatregelen op internationaal niveau, dan wel Europees, de voorkeur vanwege het internationale karakter van de luchtvaartsector. Op Europees niveau zijn onlangs diverse klimaatvoorstellen gedaan (Fit for 55), waaronder een voorstel voor een Europese kerosineaccijns.

15. Consumptiebelasting vlees

In variant B van het studiegroeprapport Bestemming Parijs (van Geest) is taakstellend €650 mln per jaar ingeboekt. Volgens CE Delft kan een consumptiebelasting op vlees (rund, varken en kip, tarief ter hoogte van de externe kosten) additioneel 1,4 mld euro aan opbrengsten opleveren voor de rijksoverheid. Een consumptiebelasting op vlees is uitvoeringstechnisch complex en waarschijnlijk niet voor 2025 mogelijk. De uitvoerbaarheid en precieze invoeringstermijn moet nader worden onderzocht, daarbij zal ook onderzocht moeten worden wie de uitvoerders van deze nieuwe belasting worden.

16. Verhogen mrb personenauto's

De motorrijtuigenbelasting (mrb) voor personenauto's is momenteel gebaseerd op gewicht en brandstofsoort. Voor emissievrije personenauto's geldt tot 2024 een 100% korting. Er kan worden overwogen om het Rijksdeel van de mrb te verhogen. Een verhoging met 1% levert 44 mln. op. In variant B van Bestemming Parijs is een taakstellende verhoging van 2,3 mld. opgenomen. Dit bedrag is in studiegroeprapport afgestemd op de hoeveelheid dekking die nodig was om binnen

¹ Evaluatie instrumentarium glastuinbouw, Delft: CE Delft.

het milieu- en klimaatdomein te komen tot een budgetneutraal pakket. Een andere maatvoering is mogelijk. Naar verwachting is de CO₂-reductie (vergeleken met andere fiscale vergroeningsmaatregelen) beperkt.

17a en 17b. afschaffen/beperken onbelaste reiskostenvergoeding

Ter dekking binnen het klimaatpakket kan de onbelaste reiskostenvergoeding worden verlaagd of afgeschaft. Dit heeft een (beperkt) positief CO₂-reductie effect en een geraamde opbrengst van €650-€1.600 mld per jaar. Deze maatregel is een structuuraanpassing in de loonheffingen die in ieder geval niet eerder dan 1 januari 2024 kan worden gerealiseerd.

In de beantwoording van de formatievragen van 19 en 25 oktober is een overzicht opgenomen van programma's en/of begrotingsgelden die 2021 aflopen en is een overzicht opgenomen posten die kunnen leiden tot een tekort in de begroting. Financiënen beschikt niet over een uitputtend overzicht van alle aflopende specifieke programma's, subsidies en opdrachten. Onderstaand is wel bekend:

A. Begrotingsgelden die aflopen

1. Jeugdzorg

- Voor 2022 stelt het kabinet 1,3 miljard euro beschikbaar ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Dit komt bovenop de eerder toegezegde 300 miljoen euro voor 2022.
- In de Gemeentefonds-projecties zijn vanaf 2023 nog geen extra middelen opgenomen voor de jeugdzorgproblematiek. Er ligt een zwaarwegend advies van de Commissie van Wijzen om een set maatregelen te nemen en vanuit het Rijk het resterende tekort aan te vullen.
- Tenzij hier bovenop aanvullende maatregelen worden genomen gaat het om een bedrag van 1,45 mld. in 2023 aflopend tot ca. 800 mln. structureel wat nog zou moeten worden toegevoegd aan het Gemeentefonds.

in € miljoenen	2023	2024	2025	2026	Struc.
Resterend tekort jeugdzorg	1.454	1.365	1.258	867	811

2. Opschalingskorting Gemeenten en Provincies

- Het GF en PF is bij formatie Rutte II gekort vanwege veronderstelde opschaling. Voor gemeenten is de oploop in 2022 van 300 mln. naar 570 mln. bevroren, maar start de oploop weer vanaf 2023. Onderstaande reeks betreft de actueel ingeboekte besparingsreeksen voor zowel het gemeente- als provinciefonds.

in € miljoenen	2022	2023	2024	2025	2026
Gemeentefonds	300	700	835	975	975
Provinciefonds	45	55	65	75	75

3. Waardevermeerderingsregeling Groningen

- Met de waardevermeerderingsregeling kunnen bewoners die een schadevergoeding hebben ontvangen van € 1.000 of hoger als gevolg van bodembeweging door gaswinning uit het Groningenveld of door de gasopslag Norg, een subsidie aanvragen tot maximaal € 4.000 voor het treffen van energieverduurzamingsmaatregelen. Deze regeling is in 2017 ingesteld met als juridische einddatum tot 1 april 2022. Recent heeft Kabinet 60 mln. uit bestaande middelen ter beschikking gesteld, met deze extra middelen is er naar verwachting voldoende budget tot de regeling afloopt op 1 april 2022.

4. Actieprogramma Kansrijke Start

- Het programma Kansrijke start is met één jaar verlengd (7 miljoen euro in 2022). Dit programma zorgt voor voorlichting en passende begeleiding aan risicogroepen tijdens de zwangerschap.

5. Verkiezingen

- In 2022 incidenteel 6,5 mln. toegevoegd aan de BZK-begroting om een aantal maatregelen uit de Verkiezingsagenda, die door het kabinet in gang gezet, zijn te continueren in 2022. Deze agenda benoemt maatregelen die het kabinet, de VNG, NVVB en Kiesraad noodzakelijk vinden om de robuustheid en toegankelijkheid van het verkiezingsproces te versterken.

6. Regionaal Uitstapprogramma Prostituees II

- Eerder heeft dit kabinet in de periode 2019 t/m 2021 1 miljoen euro per jaar beschikbaar gesteld voor het Regionaal Uitstapprogramma Prostituees (RUPS) II. Dit is met één jaar verlengd.

7. Dak- en thuislozen

Uitgaven in mln.	2020	2021	2022	2023	Struc.
DU maatschappelijke opvang	475	395	385	385	385
DU Vrouwenopvang	211	215	211	211	211
Tijdelijke impuls aanpak dak- en thuislozen	75	125			
Impuls huisvesting kwetsbare groepen	50	50	10	10	0
Totaal	811	781	606	606	596

- Gemeenten ontvangen structureel middelen voor maatschappelijke opvang voor dak- en thuislozen en vrouwenopvang via decentralisatie-uitkeringen (DU). Het gaat om 385 miljoen euro voor maatschappelijke opvang en structureel 211 miljoen voor vrouwenopvang. Voor DU maatschappelijke opvang valt het bedrag in 2020 en 2021 hoger uit i.v.m. Corona meerkosten.
- Het kabinet heeft voor 2020 en 2021 een tijdelijke impuls van in totaal 200 miljoen gegeven aan gemeenten om de stijging van het aantal dak- en thuislozen aan te pakken. Daarnaast is er incidenteel 120 miljoen beschikbaar gesteld voor de huisvesting van kwetsbare groepen, waar ook dak- en thuislozen onder vallen.

B. Mogelijke meerjarige tegenvallers (indicatief)

Uitgaven in mln.	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Struc
Extra kosten asiel JenV	45	260	201	161	161	161	161
Onderwijs nieuwe inburgeringswet		10-25	10-25	10-25	10-25	10-25	10-25
Wajong	49	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Indexeren AKW		46	106	127	130	130	130
Uitvoeringskosten GLB			30	30	30	30	0
Nitraatrichtlijn		6	30	30	30	0	0
Verpleeghuizen (besparingsverlies IV)*	108	216	324	432	540	648	756
Ggz in de Wlz		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

*prijspeil 2021. Het mogelijke besparingsverlies hangt af van moment van invoering. Niet invoeren leidt tot een structureel verlies van 756 mln. Daarnaast leidt uitstel/afstel tot een groeiinstelling van de Wlz van ca. +0,5%. In het eerste jaar zou dit ca. 100 mln. zijn.

8. Asiel JenV

In de huidige begroting wordt uitgegaan van een gemiddelde bezetting in het COA van ca. 19.500 in 2022 welke afloopt naar ca. 17.000 in 2026. Op basis van de laatste inzichten in de asielinstroom wordt nu verwacht dat de bezetting veel hoger is (ruim 33.000 per jaar in de jaren 2022 t/m 2026) hetgeen leidt tot tussen de 300 en 400 mln. extra uitgaven in deze jaren. De tabel laat de extra kosten voor COA de begroting van JenV zien. De overige kosten worden volgens de bestaande systematiek gedeckt uit het ODA-budget (niet in de tabel weergegeven). Daarnaast zijn er mogelijk ook hogere bijkomende kosten voor onder andere huisvesting, integratie en onderwijs.

9. Inburgeringswet

Het rapport van onderzoeksraad AEF toont aan dat er een tekort is op het budget op de onderwijsroute van de nieuwe inburgeringswet. De precieze hoogte van het tekort moet nog worden uitgewerkt, maar zit tussen 10 en 25 mln. per jaar vanaf 2022.

10. Wajong

Uit de cijfers van het UWV is gebleken dat wet Vereenvoudiging Wajong die per 1 januari 2021 in is gegaan heeft geleid tot hogere uitkeringslasten (61 mln. in 2021) dan eerder was voorzien. Bij najaarsnota stelt SZW als gevolg hiervan de uitkeringslasten naar boven bij met 48,5 mln. Waarschijnlijk werkt dit ook meerjarig door, maar op dit moment is onduidelijk in welke mate.

11. Indexeren AKW

Mogelijk wordt het wetsvoorstel "Niet-indexeren van het basiskinderbijslagbedrag en het extra bedrag van de kinderbijslag in de Algemene Kinderbijslagwet over de jaren 2022, 2023 en deels over 2024" niet aangenomen in de Eerste Kamer. Dit wetsvoorstel zorgt voor dekking voor betaald ouderschapsverlof en intensivering in de uitvoering. In dit geval ontstaat er een dekkingsprobleem van structureel 130 mln. op de begroting van SZW. De daadwerkelijke kosten voor indexering op basis van MEV 2022 liggen hoger.

12. Uitvoeringskosten gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB 2023-2027)

In 2023 gaat het nieuwe GLB in wat uitvoeringskosten met zich meebrengt tot en met 2027 die niet Europees gefinancierd zijn. Het uitvoeringsbudget voor het voorgaande GLB loopt af.

13. 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn

Nederland is verplicht elke vier jaar een actieprogramma op te stellen. Het 6^e actieprogramma waarvoor bij de vorige formatie budget beschikbaar is gesteld loopt af.

14. Integrale Vergelijking (IV) Verpleeghuiszorg

De Integrale Vergelijking (IV) in de sector Verpleging en verzorging stimuleert verpleeghuizen hun bedrijfsvoering te verbeteren. De IV zou in 2021 ingevoerd worden, maar door o.a. corona en complexiteit van het instrument wordt de IV in ieder geval niet voor 2024 ingevoerd, maar waarschijnlijk wordt dit nog later. Dit uitstel leidt mogelijk tot een besparingsverlies. Om dit besparingsverlies in de praktijk te vermijden, worden de tarieven niet verder verhoogd dan het niveau van de 2,1 miljard euro die hoort bij het kwaliteitskader verpleeghuiszorg (prijspeil 2017). De vraag is echter of dit (juridisch) standhoudt. Het CPB gaat in hun doorrekening wel uit van het theoretische scenario waar kostendekkende tarieven juridisch worden afgedwongen, wat leidt tot een theoretisch besparingsverlies dat oploopt tot in ieder geval 324 miljoen euro in 2023, maar mogelijk zelfs tot meer dan 500 mln. in de jaren daarna. Deze verschillen tussen CPB en Rijk worden ingelopen zodra de integrale vergelijking alsnog wordt ingevoerd. Dit onderstreept het belang van een (snelle) invoering van de IV. De IV is immers noodzakelijk om de mogelijke efficiencyslag bij verpleeghuizen volledig te realiseren. Zonder de IV zal het kwaliteitskader verpleeghuiszorg tot circa 0,7 mld. meer kosten.

15. Ggz in de Wlz

Voor de openstelling van de Wlz voor de ggz is afgelopen jaar een forse tegenvaller van bijna 0,9 mld. in de begroting verwerkt. Het indicatieproces van de doelgroep loopt nog. Hierdoor hebben we nog niet het volledige beeld van de kosten die in de Wlz gemaakt worden en kan de tegenvaller mogelijk nog hoger uitvallen. Door FIN en VWS wordt aan maatregelen gewerkt waarmee de beheersbaarheid van de kosten kan worden vergroot.

C. Overige dossiers

16. AOW Suriname

Het nieuwe kabinet moet besluiten over AOW Suriname. Er ligt een advies van de commissie Sylvester en er is een uitspraak van de RvS. De commissie Sylvester stelt dat deze groep een tegemoetkoming zou moeten krijgen en dat risico op precedentwerking beperkt is. De RvS heeft echter geconcludeerd dat er geen juridische grondslag is voor compensatie en de introductie van een nieuwe grondslag de wet ingrijpend zou veranderen met een groot risico dat andere groepen ook gecompenseerd moet worden.

Als het nieuwe kabinet het advies Sylvester volgt, dan zijn de budgettaire gevolgen 1,3-2,9 miljard. Het totaal aan onvolledige AOW opbouw bedraagt ruim 76 miljard.

17. Wetsvoorstel excessief lenen

Ook het wetsvoorstel excessief lenen is aangehouden. Mocht deze maatregel niet doorgaan dan levert ook dit een besparingsverlies op van ca. 35 mln. structureel

Beantwoording van vragen over box 3 n.a.v. eerdere tekst over contourennota

Wat is budgettaire raming van nieuwe stelsel?

Wat zijn vervolgens de budgettaire sleutels? Dus tarief, vrijstelling, progressief tarief etc?

- Het stelsel kan in principe budgettair neutraal worden vormgegeven door het heffingvrije inkomen, de tariefstructuur en het tarief zo te kiezen dat dit het geval is.
- Er is sprake van een afwiel tussen het tarief en het heffingvrije inkomen. Een hoger heffingvrij inkomen betekent minder belastingplichtigen, maar ook een lagere belastingopbrengst, die kan worden gecompenseerd met een hoger tarief.
- In dit stadium van het proces is het nog niet mogelijk om een hoogte van het heffingvrije inkomen of het tarief voor te stellen. De hoogte hiervan is sterk afhankelijk van de keuzes die nog moeten worden gemaakt met betrekking tot verliesverrekening, kostenafname, hoe om te gaan met onroerend goed en andere variabelen.
- Wel is duidelijk dat bij een stelsel van werkelijk rendement de box-3-opbrengsten veel meer zullen fluctueren. Uitschieters van enkele miljarden euro's in de plus of in de min zullen geen uitzondering zijn.
- De raming zal hierdoor een hoge mate van onzekerheid kennen.
- Ook bij een vormgeving die op termijn budgetneutraal is, kan al in het eerste jaar sprake zijn van een uitschieter die afwijkt van de raming. De rendementen zijn namelijk sterk afhankelijk van de woningmarkt, de aandelenmarkt en de rente op spaargeld en schulden.

Hoe gaat het in nieuwe stelsel met negatieve rendementen? Krijg je dan ook een aftrekpost?

- Negatieve rendementen worden als negatief inkomen afgetrokken van de positieve box 3 inkomsten. Als er per saldo een negatief bedrag uit komt, dan wordt dit negatieve bedrag behandeld als een verlies dat kan worden verrekend met box 3 inkomen uit andere belastingjaren.
- Dit is hetzelfde systeem als op dit moment al geldt in box 1 en box 2.
- Over de termijn voor verliesverrekening wordt nog nagedacht. In box 2 geldt als termijn voor de verliesverrekening: 1 jaarterug, 6 jaar vooruit, in box 1 is dit 3 jaar terug, 9 jaar vooruit.

Hoe ga je om met huurinkomsten?

- Er worden op dit moment twee opties bekeken voor het belasten van huurinkomsten: het belasten van de werkelijke huurinkomsten of het forfaitair belasten van de huurinkomsten.
- Werkelijke huurinkomsten:
 - Voor huurinkomsten en daarmee samenhangende kosten zoals onderhoud is zeer beperkt contra-informatie voor de Belastingdienst beschikbaar. Dit maakt de overgang naar werkelijk rendement complexer dan bijvoorbeeld bank- en spaarproducten, waarvoor banken en verzekeraars de relevante gegevens kunnen aanleveren.
 - De enige optie voor het belasten van werkelijke huurinkomsten op korte termijn (gelijktijdig met de overige vermogensbestanddelen) is op basis van zelfaangifte door de belastingplichtigen. Huurinkomsten zijn dan belast, kosten die samenhangen met de verhuur zijn dan aftrekbaar. Daarbij bestaat een hoger risico op misbruik en oneigenlijk gebruik en zal het toezicht arbeidsintensief zijn.
 - Verbeteringen in de contra-informatie (bijvoorbeeld invoeren van een huurregister met huurinkomsten) zijn naar verwachting niet op korte termijn te realiseren.
- Forfaitair belasten van huurinkomsten:
 - Een andere optie is om alle onroerende zaken tijdelijk forfaitair te blijven belasten.

- Er is dan geen risico dat de overgang naar een stelsel van werkelijk rendement voor de overige vermogensbestanddelen vertraging oplegt.
- Het forfaitaire rendement kan specifiek worden toegesneden op onroerende zaken en op de actuele situatie. Het zal waarschijnlijk hoger zijn dan het huidige forfaitaire rendement in de eerste en tweede schijf van box 3.
- In het huidige stelsel is geen onderscheid in het forfait voor verhuurde en niet-verhuurde onroerende zaken. Er wordt onderzocht of het mogelijk is een extra of ander (hoger) forfait te hanteren voor verhuurde onroerende zaken. Werken met meerdere forfaits is wel complexer dan één forfait.
- Het werken met één forfait voor zowel verhuurde als niet verhuurde onroerende zaken betekent dat – net zoals dat in het huidige stelsel het geval is – huurinkomsten niet (separaat) worden belast.
- Een blijvend nadeel van een forfait is dat ongelijke gevallen gelijk behandeld worden (het is immers niet werkelijk rendement dat belast wordt). Verschillende belastingplichtigen met uiteenlopende rendementen worden aangeslagen voor hetzelfde forfaitaire rendement.

Hoe ga je om met aftrekbaarheidschulden?

- Voor het bepalen van de grondslag is het niet meer mogelijk om de waarde van een schuld in mindering te brengen op de waarde van een onroerende zaak of een andere bezitting in box 3.
- Belastingplichtigen die hun onroerende zaken in box 3 met leningen hebben gefinancierd, gaan hierdoor in het nieuwe stelsel meestal meer belasting betalen dan op dit moment het geval is.
- De werkelijk betaalde rente op schulden, ook op schulden aangegaan ter financiering van onroerende zaken, worden binnen box 3 wel aftrekbaar.
- Ook waardemutaties van schulden zullen gaan behoren tot de inkomsten in box 3. Een waardemutatie van een schuld kan zich voordoen bij afwaardering, kwijtschelding of valutaverschillen.

Grondslagverbreding Vpb / Ter Haar:

Uw vragen:

- 1a. Welke maatregelen uit Ter Haar basispakket zijn er nog over?
- 1b. Wat is de bijbehorende budgettaire raming?
- 1c. Is er samenloop met de al aangescherpte earningsstripping?
- 1d. Wat zou impact op investeringsklimaat nog zijn?
2. Open vraag: wat komt er nog aan vanuit EU op dit punt? (Dus bijv digitax, ccctb etc)

Inhoudsopgave	pag.
1 Beantwoording vragen 1a-1d	2
2 Beantwoording vraag 2	4
3 Overige maatregelen evenwichtigere belastingheffing vennootschapsbelasting	5
4 Maatregelen <i>aanvullende</i> pakket Ter Haar	6
5 Maatregelen Commissie doorstroomvennootschappen ("Ter Haar 2")	8

Vooraf

Door de internationale ontwikkelingen gaat er de komende jaren op terrein van de vennootschapsbelasting veel gebeuren (zie ons antwoord op vraag 2). Belastingontwijking kan het meest effectief worden aangepakt in een zo groot mogelijk internationaal verband. Nederland speelt een voortrekkersrol bij de totstandkoming van de internationale afspraken en kan hierbij hoog inzetten. Wanneer deze afspraken zijn gemaakt kan Nederland bovendien unilateraal voor strenge implementatie kiezen, zoals ook bij de implementatie van ATAD 1 en 2 is gedaan.

De maatregelen van Ter Haar overlappen voor een belangrijk deel met deze internationale afspraken. Het unilateraal vormgeven van maatregelen die vooruitlopen op de implementatie van EU-richtlijnen maakt de daaropvolgende implementatie van die richtlijnen aanzienlijk complexer. Bovendien vergroot dit het risico dat wetgeving wordt ingevoerd die slechts voor een zeer korte termijn van toepassing is. Dit leidt tot een inbreuk op de rechtszekerheid en tot verzwarening van de gevolgen voor de uitvoering en het bedrijfsleven.

De ambtelijke appreciatie is daarom dat het niet opportuun is om op dit moment unilateraal vooruit te lopen op deze internationale ontwikkelingen waarover reeds consensus is bereikt. Zeker gezien de internationale ambitie om Pijler 1 (herverdeling heffingsrechten) en 2 (minimum winstbelasting) in 2023 te implementeren, waartoe de EC nog dit jaar een richtlijnvoorstel zal presenteren voor Pijler 2 en volgend jaar voor Pijler 1. De EC zal ook nog dit jaar het richtlijnvoorstel doorstroomvennootschappen presenteren.

Er zijn echter wel unilaterale maatregelen denkbaar op het thema van evenwichtigere belastingheffing in de vennootschapsbelasting die onafhankelijk van de internationale ontwikkelingen genomen kunnen worden. Het betreft drie maatregelen waarvan er twee niet zijn opgenomen in de Ter Haar-rapporten en één maatregel uit het Ter Haar 2-rapport:

- i) een verbod op directe beleggingen in Nederlands vastgoed door fiscale beleggingsinstellingen (fbi's) (ca. € 50 miljoen) (zie p.5);
- ii) het verlagen van de drempel in de earningsstrippingmaatregel (€ 100-200 miljoen) (zie p.5); en
- iii) het schrappen van de safe harbour voor rente- en royaltydoorstromers (geen budgettair effect) (zie p.8).

Maatregel (ii) vermindert de prikkel tot het splitsen van de activiteiten over meerdere vennootschappen om zo meermaals een fiscaal voordeel te genieten (fragmentatie). De prikkel vermindert omdat met deze maatregel het voordeel 'per fragmentatie' kleiner wordt. Wij signaleren dat het risico op fiscaal gemotiveerde constructies door fragmentatie ook bestaat vanwege het grote verschil tussen het lage en hoge tarief in de vennootschapsbelasting (10,8 %-punt). Het ambtelijk advies is dit tariefverschil te beperken.

De Belastingdienst schat in dat voor de bovengenoemde drie maatregelen de noodzakelijke aanpassingen in de systemen beperkt zijn, zodat die in de totale workload ingepast moeten kunnen worden. Het is daarbij van belang dat inwerkingtreding per boekjaar plaatsvindt (en niet per kalenderjaar). De Belastingdienst verwacht gevolgen voor het toezicht die bij de verdere uitwerking in kaart moeten worden gebracht.

Het actuele inzicht vanuit uitvoeringsperspectief is voorts dat in de komende kabinetsperiode in de vennootschapsbelasting waarschijnlijk (politieke) keuzes gemaakt moeten worden over de ingangsdata als een substantieel beleidspakket wordt voorgesteld. Dit betekent keuzes maken in nieuw beleid en het tempo waarmee dat kan worden uitgevoerd, de modernisering van de ICT-systemen en de vernieuwing zoals het verbeteren van de dienstverlening aan burgers en bedrijven en het op orde brengen van de informatievoorziening.

1 Beantwoording vragen 1a-1d

Onderstaande tabel beantwoordt de vragen 1b, 1c en 1d voor alle maatregelen uit het basispakket van Ter Haar die nog niet zijn genomen door het huidige kabinet (A2, A3, A4, A5 en A7). Hieronder volgt eerst een korte toelichting op de maatregelen.

A2, A3 en A4

- De maatregelen A2, A3 en A4 zijn kostenafrekbeperkingen in de vennootschapsbelasting (vpb). Maatregel A2 beperkt de aftrek van aandeelhouderskosten¹ tot een nader te bepalen percentage van de winst. Maatregel A3 beveelt onderzoek aan naar een aftrekbeperking op royaltykosten tot een nader te bepalen percentage van de winst. En maatregel A4 beveelt een aanvullend gezamenlijk maximum aan aftrekbare rentekosten, aandeelhouderskosten en royaltykosten aan.
- De Commissie beveelt eerst nader onderzoek aan naar alle drie de maatregelen. Voor maatregel A2 is het advies om eerst de omvang van aandeelhouderskosten te onderzoeken om de maximale aftrekbaarheid te bepalen. Voor maatregel A3 geldt dat de commissie zelfs niet gebleken is in welke mate en op welke manier eventuele royaltystructuren in Nederland precies vorm krijgen. Daarom beveelt de commissie hiernaar onderzoek aan. Maatregel A4 is een afgeleide van de maatregelen A2 en A3 en dus afhankelijk van de uitkomsten van die onderzoeken. Deze onderzoeken lopen nog. Wij verwachten in het eerste halfjaar van 2022 de resultaten.

¹ Aandeelhouderskosten zijn kosten die een hoofdkantoor maakt in de hoedanigheid van aandeelhouder, bijvoorbeeld om kosten voor het opstellen van de jaarrekening, uitgifte van aandelen, activiteiten van RvC, corporate governance, etc.

A5 en A7

- Maatregel A5 betreft een vijftal aanpassingen van de bestaande "aanvullende CFC-maatregel". De aanvullende CFC-maatregel heeft tot doel te voorkomen dat belastingplichtigen winsten verschuiven door mobiele activa – zoals intellectueel eigendom – te verplaatsen naar een CFC² in een laagbelastend land. Als belastingplichtigen dat toch doen, dan zorgt de aanvullende CFC-maatregel ervoor dat de inkomsten van die CFC in Nederland worden belast. De maatregel geldt sinds 2019 als onderdeel van de implementatie van de eerste EU-richtlijn anti-belastingontwijking (ATAD1).
- Maatregel A7 beperkt de aftrek van afschrijvingskosten op bezittingen als die vanuit een ander land worden overgeheveld naar Nederland zonder dat in het andere land voldoende belasting is geheven over de overdrachtwinst.
- Maatregelen A5 en A7 hebben een zeer sterke samenhang met de afspraken in internationaal verband om een minimumniveau van belastingheffing te waarborgen ("pijler 2"). Onze ambtelijke appreciatie is dat het niet opportuun is met unilaterale maatregelen vooruit te lopen op de implementatie van deze afspraken (zie onze opmerkingen vooraf). Bovendien is maatregel A7 Europeesrechtelijk kwetsbaar.

Maatregelen die nog niet zijn genomen uit de basisvariant van de Adviescommissie belastingheffing van multinationals ("Ter Haar")			
Maatregel	Budgettaire opbrengst	Samenloop met earningsstrippingmaatregel (aftrekbeperking op rente)	Impact investeringsklimaat (conform Ter Haar)
A2. Beperk de aftrek van aandeelhouderskosten tot een maximum percentage van de belastbare winst in combinatie met een doelmatigheidsdrempel.	Afhankelijk van omvang van resultaat onderzoek en gekozen vormgeving.	Hoewel het mechanisme vergelijkbaar is (kosten zijn aftrekbaar tot een bepaald percentage van de winst), kan deze maatregel apart worden vormgegeven. Er kan een andere drempel, een ander percentage en evt. een ander winstbegrip gekozen worden.	Negatief effect op het vestigingsklimaat voor (regionale) hoofdkantoren. Geen verwacht negatief effect op reële investeringen in Nederland.
A3. Onderzoek of de aftrek van royalty's beperkt moet worden tot een maximum percentage van de belastbare winst.	N.v.t. Het betreft een onderzoek, geen maatregel.	Idem als A2.	Negatief effect op reële investeringen, maar alleen voor bedrijven die relatief veel gebruik maken van intellectueel eigendom binnen de groep voor het genereren van winst in Nederland.
A4. Beperk de aftrek van rente en aandeelhouderskosten (en eventueel royalty's) gezamenlijk tot een maximum percentage van de belastbare winst.	Afhankelijk van resultaat onderzoek en gekozen vormgeving.	Ja, omdat deze maatregel een aanvullende grens stelt aan de aftrekbare rentekosten bovenop de bestaande earningsstrippingmaatregel.	Combinatie en versterking van het effect van A2 en A3.
A5. Maak de bestaande CFC-regels effectiever door o.a. de door de CFC uitgekeerde winsten te belasten en de uitzondering voor wezenlijke economische activiteiten aan te passen.	Naar huidig inzicht enkele tientallen tot honderden miljoenen euro.	Nee.	Negatief effect op het vestigingsklimaat voor (regionale) hoofdkantoren. Geen verwacht negatief effect op reële investeringen in Nederland.

² CFC staat voor *Controlled Foreign Company*. Een CFC is een lichaam (vaak een vennootschap) dat direct of indirect door de Nederlandse belastingplichtige wordt gecontroleerd (meerderheidsbelang), gevestigd is in een land dat op de Nederlandse lijst met laagbelastende en non-coöperatieve jurisdicities staat, en waarvan de inkomsten in belangrijke mate bestaan uit "besmette voordelen" (d.w.z. passieve inkomsten zoals rente, royalty's en dividenden).

A7. Beperk de afschrijving op vermogensbestanddelen die binnen concern zijn overgedragen in aftrek voor zover de afschrijving ziet op de stille reserves in het vermogensbestanddeel die bij de overdracht niet voldoende belast zijn geweest.	Geen, vanwege verwacht gedragseffect.	Nee.	Multinationals worden ontmoedigd de voor hen waardevolle bezittingen naar Nederland te halen. Er kan daarom sprake zijn van een beperkt neerwaarts effect op reële investeringen.
--	---------------------------------------	------	---

2 Beantwoording vraag 2

Overzicht verwachte EU-richtlijnvoorstellen op het gebied van de vennootschapsbelasting	
Voorstel	Verwachte datum
De aanpak van doorstroomvennootschappen	22 december 2021
De EU implementatie van het Inclusive Framework akkoord, in het kader van de internationale belastinghervorming, over een minimum effectief tarief van 15% (pijler 2).	22 december 2021
Het verkrijgen van een gelijkere fiscale behandeling tussen Vreemd en Eigen vermogen. In het jargon heet dit voorstel: DEBRA (Debt-equity bias reduction allowance) genoemd.	In de loop van 2022
De EU implementatie van het Inclusive Framework akkoord, in het kader van de internationale belastinghervorming, over een andere verdeling van winsten en heffingsrechten tussen landen voor de grootste en meest winstgevende multinationals, waaronder grote digitale bedrijven (pijler 1).	In de loop van 2022
Jaarlijkse publicatie van het effectieve vennootschapsbelastingtarief van bepaalde multinationals, gebruikmakend van de berekeningsmethode die door het Inclusive Framework akkoord is overeengekomen om het effectieve minimum tarief vast te stellen.	Eind 2022
BEFIT (Business in Europe: Framework for Income Taxation). BEFIT is geharmoniseerde vennootschapsbelasting aangevuld met de nieuwe internationale afspraken over een effectief minimum tarief en de herverdeling van heffingsrechten aan marktlanden.	2023

3 Overige maatregelen evenwichtigere belastingheffing vennootschapsbelasting

Overige maatregelen evenwichtigere belastingheffing vennootschapsbelasting																		
Maatregel	Budgettaire opbrengst	Appreciatie																
Verbod op directe beleggingen in Nederlands vastgoed door fiscale beleggingsinstellingen (fbi's).	Ca. 50 miljoen	Buitenlandse beleggers kunnen in sommige gevallen zonder heffing van vennootschapsbelasting of dividendbelasting in Nederlands vastgoed beleggen door gebruik te maken van het fbi-regime. Momenteel loopt een evaluatie naar het fbi-regime (resultaat verwacht in Q1 2022). Daar volgt mogelijk een maatregel uit om deze route af te snijden (eerder ook opgenomen in het RA 2017). Een verbod op directe beleggingen in Nederlands vastgoed door fbi's raakt ook Nederlandse beleggers (retailbeleggers en institutionele beleggers zoals pensioenfondsen), tenzij ze hun belegging kunnen herstructureren. Bovendien kan de maatregel negatieve gevolgen hebben voor de huurmarkt omdat daarvoor ook investeerders nodig zijn.																
Verlagen drempel in de earningsstrippingmaatregel (huidige drempel: € 1 miljoen)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Drempel</th> <th>Opbrengst</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>€ 1.000.000</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>€ 500.000</td> <td>€ 100 miljoen</td> </tr> <tr> <td>€ 250.000</td> <td>€ 200 miljoen</td> </tr> </tbody> </table>	Drempel	Opbrengst	€ 1.000.000	€ 0	€ 500.000	€ 100 miljoen	€ 250.000	€ 200 miljoen	<p>Het verlagen van de drempel zorgt voor een meer gelijke fiscale behandeling van eigen en vreemd vermogen in de vpB. Het vermindert bovendien de prikkel tot fragmentatie (het splitsen van de activiteiten over meerdere vennootschappen) omdat het voordeel 'per fragmentatie' kleiner is. Door deze maatregel wordt de earningsstrippingmaatregel op een grotere groep belastingplichtigen van toepassing:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Drempel</th> <th>Aantale extra belastingplichtigen structureelgeraakt door earningsstrippingmaatregel</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>€ 1.000.000</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>€ 500.000</td> <td>1.300</td> </tr> <tr> <td>€ 250.000</td> <td>6.400</td> </tr> </tbody> </table> <p>Naarmate de drempel verder wordt verlaagd wordt een groter deel van het mkb geraakt door de earningsstrippingmaatregel. Een aanscherping zal ook een effect hebben op woningcorporaties.</p> <p>Daarbij heeft een aanscherping van de earningsstrippingmaatregel – afhankelijk van de aanwending van de opbrengst – volgens het CPB en Ter Haar een negatief effect op investeringen.</p>	Drempel	Aantale extra belastingplichtigen structureelgeraakt door earningsstrippingmaatregel	€ 1.000.000	0	€ 500.000	1.300	€ 250.000	6.400
Drempel	Opbrengst																	
€ 1.000.000	€ 0																	
€ 500.000	€ 100 miljoen																	
€ 250.000	€ 200 miljoen																	
Drempel	Aantale extra belastingplichtigen structureelgeraakt door earningsstrippingmaatregel																	
€ 1.000.000	0																	
€ 500.000	1.300																	
€ 250.000	6.400																	

4 Maatregelen aanvullende pakket Ter Haar

De Commissie was van gezamenlijk oordeel dat de basisvariant de balans tot grondslagverbreding en vestigingsklimaat heeft gevonden. Voor de maatregelen in het aanvullende pakket geldt dat dus **niet**.

Deze maatregelen hebben geen samenloop met de (aanscherping van) de earningsstrippingmaatregel tenzij dit expliciet is benoemd in de kolom met ambtelijke appreciatie.

Aanvullende maatregelen van de Adviescommissie belastingheffing van multinationals ("Ter Haar")		
Maatregel	Budgettaire opbrengst	Ambtelijke appreciatie
B1. Scherp de earningsstrippingmaatregel aan door de aftrekbare rente te verlagen van 30% naar 25% van de EBITDA	300 miljoen	Recentelijk reeds aangescherpt, en wel naar 20% van de EBITDA. Dat is strenger dan het voorstel van de Commissie, die suggereerde om het aftrekpercentage in de earningsstrippingmaatregel te verlagen van 30% naar 25% van de fiscale EBITDA (groot gezegd: het bruto bedrijfsresultaat). De maatregel heeft een negatief effect op investeringen (CPB, Kansrijk belastingbeleid).
B2. Beperk de aftrek van rente die samenhangt met de aankoop van deelnemingen (dichten 'Bosalgat')	Naar verwachting 50-100 miljoen	Geen aanleiding voor invoering, gezien robuuste earningsstrippingmaatregel, die bovendien nog verder is aangescherpt. Met de invoering van de earningsstrippingmaatregel is een specifieke renteaftrekbeperking die zich richtte tegen de aftrek van rente die samenhangt met de aankoop van deelnemingen (Bosalgat) juist afgeschaft (in 2019). Het afschaffen van enkele specifieke renteaftrekbeperkingen en invoeren van één generieke renteaftrekbeperking zorgt voor een meer robuust systeem van renteaftrekbeperkingen en is daarmee voor zowel de Belastingdienst als belastingplichtigen beter uitvoerbaar.
B3. Breid artikel 10a Vpb - dat de aftrek van rente beperkt - uit naar royalty- en huurbetalingen	Nader te bepalen (geen zicht op royalty's, huur en leasebetalingen in aangifte-informatie).	De maatregelen liggen in het verlengde van de afspraken in internationaal verband om een minimumniveau van belastingheffing te waarborgen (pijler 2). Niet opportuun om op dit moment unilateraal vooruit te lopen op deze internationale ontwikkelingen waaraan reeds consensus is bereikt.
B4. Beperk de aftrekbaarheid van alle soorten betalingen binnen concern die in het ontvangende land onvoldoende belast zijn.	50 miljoen bij ruime toepassing maatregel	Zeer sterke samenhang met de afspraken in internationaal verband om een minimumniveau van belastingheffing te waarborgen (pijler 2). Niet opportuun om op dit moment unilateraal vooruit te lopen op deze internationale ontwikkelingen waaraan reeds consensus is bereikt.
B5. CFC op actieve inkomsten	Naar huidig inzicht enkele tientallen tot honderden miljoenen euro's	Zeer sterke samenhang met de afspraken in internationaal verband om een minimumniveau van belastingheffing te waarborgen (pijler 2). Niet opportuun om op dit moment unilateraal vooruit te lopen op deze internationale ontwikkelingen waaraan reeds consensus is bereikt.
B6. Voer een niet-conditionele bronheffing op rente en royalty's in.	50 miljoen per jaar	Er is onlangs een conditionele bronbelasting ingevoerd op rente en royalty's. De wet bronbelasting 2021 is recentelijk uitgebreid met de bronbelasting op dividenden. Deze uitbreiding is inpasbaar met ingang van het jaar 2024. De effecten van deze maatregelen zullen nauwlettend gemonitord worden. In dat kader is het opportuun om eerst de gevolgen te bezien, alvorens te besluiten tot een uitbreiding van de bronbelasting. Bovendien raakt volgens de een dergelijke, generieke bronbelasting ook niet-fiscaal gedreven betalingen hetgeen schadelijk is voor bona fide ondernemingen.

B7. Maak van de bestaande eigen vermogenseis voor dienstverleningslichamen (doorstromers) een open norm	Geen	Naar verwachting zal de maatregel het effect hebben dat voor (vanuit beleidsmatig oogpunt) ongewenste doorstroomvennootschappen Nederland als vestigingsplaats minder aantrekkelijk zal zijn. Met het laten vervallen van de safe harbour en de keuze van een open norm in relatie tot de benodigde omvang van het eigen vermogen sluit Nederland beter aan bij de internationale praktijk.
B8. Unilaterale digitale dienstenbelasting	-	In het kader van internationale (OESO / Inclusive Framework) akkoord van 8 oktober jl. heeft Nederland zich gecommitteerd om <u>geen</u> unilaterale digitale dienstenbelasting in te voeren. Onderdeel van het akkoord is dat landen geen nieuwe digitaledienstenbelastingen invoeren en bestaande digitaledienstenbelastingen intrekken.
B9. Heffing die samenhangt met werkgelegenheid	Afhankelijk van de vormgeving	Complexe maatregel die omringende landen niet kennen (alleen van Zuid-Korea is bekend dat ze dit <i>tijdelijk</i> heeft gedaan). De uitvoering van deze maatregel wordt nu reeds ingeschat als problematisch en ingrijpend, waarbij de kans reëel is dat bij de verdere uitwerking meer complexiteit boven water zal komen.

5 Maatregelen Commissie Doorstroomvennootschappen ('Ter Haar 2')

- Het rapport van de Commissie Doorstroomvennootschappen (Ter Haar 2) wordt binnenkort aan de staatssecretaris van Financiën aangeboden en vervolgens in de MR behandeld en aan de Kamer gezonden.
- Het rapport richt zich, naast een pleidooi voor verdere kennisvermeerdering, vooral op **acties in Europees verband**. Dit heeft een aantal redenen.
 - Er heeft een zekere 'beleidsstapeling' plaatsgevonden, waarbij nog niet duidelijk is in hoeverre de reeds genomen maatregelen effect hebben. Veel maatregelen zijn recent in werking getreden of moeten nog geïmplementeerd worden. We zullen pas op z'n vroegst in 2024 met eerste effectmetingen kunnen zien wat de effecten van deze maatregelen zijn geweest.
 - Hoewel unilaterale maatregelen in Nederland bij kunnen dragen aan het doel om de rol van Nederland als doorstroomland te verkleinen, is de materiële opbrengst in internationaal perspectief beperkt als stromen vervolgens via een ander Europees land gaan lopen.
 - De internationale ontwikkelingen bevinden zich in een stroomversnelling. Met de implementatie van de grote voorstellen die op komst zijn (zie onderdeel 2 op p.3) komt er al veel werk op de Belastingdienst af. Nationale maatregelen die overlappen met de aanstaande internationale richtlijnen zorgen voor extra druk op de uitvoering en kunnen deels overbodig worden door de voorgestelde richtlijnen op EU of OESO niveau. Doel is om zowel Pijler 1 als Pijler 2 per 2023 in werking te laten treden.
- In lijn met de commissie adviseren wij daarom om op **Europees niveau hoog in te zetten**. Als de richtlijnen vervolgens worden aangekondigd, kan er eventueel voor worden gekozen om deze strenger te implementeren dan het minimumniveau. Dit heeft Nederland ook bij de richtlijnen ATAD 1 en 2 gedaan.
- De commissie constateert ook de mogelijkheid om zinvolle **unilaterale maatregelen** te nemen. Hierbij kan het schrappen van de safe harbour voor rente- en royaltydoorstromers worden overwogen. De Commissie Doorstroomvennootschappen verwacht dat het hierdoor minder aantrekkelijk wordt voor doorstroomvennootschappen om zich in Nederland te vestigen, omdat zij minder zekerheid krijgen over de mogelijkheid om betaalde bronbelasting te verrekenen. Deze maatregel werd ook door de Adviescommissie belastingheffing van multinationals (Ter Haar 1) aanbevolen en heeft naar verwachting geen budgettaire effecten. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de gevolgen voor de Belastingdienst (zie de opmerking onder het kopje Uitvoering op pagina 2).

Tabel maatregelen Commissie Doorstroomvennootschappen (Ter Haar 2)

Thema	Maatregel	Ambtelijke appreciatie
Fiscaal	<p>Het schrappen van de safe harbour voor rente- en royaltydoorstromers (DVL's).</p> <ul style="list-style-type: none"> → De safe-harbour ter invulling van het "passend eigen vermogen" om de gelopen risico's te dragen schrappen en vervangen door een open norm wordt het door de verminderde zekerheid minder aantrekkelijk voor doorstroomvennootschappen om zich in Nederland te vestigen. → De commissie vraagt aandacht voor EU-rechtelijke aspecten van deze aanbeveling 	<p>Deze maatregel is ook door Ter Haar 1 aanbevolen.</p> <p>Naar verwachting zal de maatregel het effect hebben dat voor (vanuit beleidsmatig oogpunt) ongewenste doorstroomvennootschappen Nederland als vestigingsplaats minder aantrekkelijk zal zijn. Met het laten vervallen van de safe harbour en de keuze van een open norm in relatie tot de benodigde omvang van het eigen vermogen sluit Nederland beter aan bij de internationale praktijk.</p>
Internationaal	<p>Uitbreiding van de PPT tot het hele belastingverdrag (indien niet multilateraal geregeld).</p> <ul style="list-style-type: none"> → Met de PPT wordt voorkomen dat oneigenlijk gebruik kan worden gemaakt van het Nederlandse belastingverdragnetwerk (<i>treaty shopping</i>) 	Dit is al Nederlands beleid en is dus geen nieuwe maatregel die nog kan worden genomen.
Internationaal	<p>Een proactieve houding ten aanzien van het komende EU-richtlijnvoorstel over doorstroomvennootschappen.</p> <ul style="list-style-type: none"> → Een aanscherping van de Moeder-dochterrichtlijn zou onder meer gericht kunnen zijn op het ontnemen van fiscale voordelen van tussengeschoven houdsters, zoals de deelnemingsvrijstelling. → Zet bij het richtlijnvoorstel tevens in op gerichte uitwisseling van relevante informatie over doorstroomactiviteiten tussen EU-lidstaten. 	Sluit aan bij de positie van vorige kabinet. De Europese Commissie is nog bezig met het opstellen van de richtlijn ter bestrijding van doorstroomvennootschappen, deze wordt eind 2021 verwacht.
Internationaal	<p>Een duidelijke invulling van unierechtelijke anti- misbruikbeginsel in EU-verband.</p> <ul style="list-style-type: none"> → Een aanscherping van de Moeder-dochterrichtlijn zou onder meer gericht kunnen zijn op het ontnemen van fiscale voordelen van tussengeschoven houdsters, 	De Europese Commissie is nog bezig met het opstellen van de richtlijn ter bestrijding van doorstroomvennootschappen, deze wordt eind 2021 verwacht. Voorgesteld wordt om deze richtlijn af te wachten en te bezien in welke mate de punten uit deze aanbeveling daarin worden meegenomen.

	<p>zoals de deelnemingsvrijstelling.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ Zet bij het richtlijnvoorstel tevens in op gerichte uitwisseling van relevante informatie over doorstroomactiviteiten tussen EU-lidstaten. 	
<i>Informatie-uitwisseling</i>	<p>Uitbreiding van de spontane uitwisseling van informatie over vennootschappen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ De spontane uitwisseling van informatie aan bronlanden zou moeten worden uitgebreid tot vennootschappen die niet voldoen aan de (nieuwe) risico-eisen. ➔ Uitbreiden van informatie uitwisseling naar situaties waarin Nederland een schakel is in een grensoverschrijdende structuur. ➔ Brengt EU-rechtelijke risico's met zich. Om die risico's te mitigeren zou het aangekondigde EU richtlijnvoorstel mogelijk een uitkomst kunnen bieden. 	De Europese Commissie is nog bezig met het opstellen van de richtlijn ter bestrijding van doorstroomvennootschappen, deze wordt eind 2021 verwacht. In het kader van de EU-rechtelijke risico's waar de commissie op wijst, is het verstandig om deze richtlijn af te wachten.
<i>Informatie-uitwisseling</i>	<p>Spontane informatie-uitwisseling bij vrijgestelde vervreemdingswinsten.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ Om het bronland beter in staat te stellen om waar nodig een antimisbruikbepaling toe te passen, zou de uitwisseling moeten zien op situaties waarin een in Nederland gevestigde entiteit met weinig substance de aandelen in een buitenlandse vennootschap vervreemd. 	Gegeven het op handen zijnde richtlijn voorstel van de Europese Commissie ter bestrijding van doorstroomvennootschappen, lijkt de beste weg vooruit om de aanbeveling over de spontane informatie uitwisseling mee te nemen in de beoordeling van het richtlijnvoorstel.
<i>Transparantie UBO's³</i>	Aanscherpen verplichtingen bij aanmerken van het 'hoger leidinggevend personeel' als UBO's.	Verstandig om te volgen bij onderzoek door poortwachters. Volgt echter uit EU-wetgeving. Op dit moment wordt een nieuw AML-package met wetgeving onderhandeld. Bij de aanscherpingen van de UBO-bepalingen kan het nieuwe kabinet hierop inzetten.
<i>Transparantie UBO's</i>	Beter doorzoekbaar maken van reeds openbare gegevens in het UBO-register	Ligt gevoelig in verband met privacy. Op grond van een motie is de regering gevraagd om een jaar en vier jaar na vulling van het register de impact op de privacy te beoordelen. Daarnaast is afgelopen oktober een motie aangegeven die oproep om te kijken naar meer privacywaarborgen. De aanbeveling van de

³ UBO = *Ultimate Beneficial Owner* (uiteindelijk gerechtigde).

		commissie zouden bij deze evaluaties en onderzoeken betrokken kunnen worden.
<i>Transparantie UBO's</i>	Internationale invoering van UBO-registers met openbare gegevens,	Dit was onder het vorige kabinet al staand beleid en hier zetten we ons in internationale gremia voor in.
<i>Jaarrekeningen-recht</i>	Schrappen van de vrijstelling in artikel 2:403 BW.	J&V: Niet proportioneel. Zoals Commissie ook zelf aangeeft, geldt deze maatregel voor alle ondernemingen (mede doordat doorstroomvenn. lastig te definiëren zijn). Schrapping van de vrijstelling brengt voor veel ondernemingen een onnodige extra rapportageplicht met zich mee.
<i>Jaarrekeningen-recht</i>	Bij het bepalen van de omvang van een bedrijf de gegevens van deelnemingen altijd meetellen en indien relevant ook de financiële inkomsten.	J&V: De aanbeveling is juridisch, mede in het kader van het EU-recht, niet houdbaar en leidt tot onnodige extra rapportageverplichtingen voor veel ondernemingen.
<i>Jaarrekeningen-recht</i>	Voor rechtspersonen met hoofdzakelijk financiële inkomsten de drempel voor de netto-omzet toepassen op een ander inkomensbegrip.	J&V: Gevolgen voor rest van ondernemend NL nog onduidelijk. Moet onderzocht worden of dit mogelijk is met een nieuwe Minister.
<i>Toezicht en opsporing</i>	Aanscherpen aanpak illegale trustdienstverlening.	Sluit aan op al lopende acties van het vorige kabinet.
<i>Toezicht en opsporing</i>	Vervolgonderzoek naar witwassen en doorstroomactiviteiten.	Steunen we en moet binnen het FEC besproken worden.
<i>Toezicht en opsporing</i>	Intensivering internationale samenwerking in tegengaan criminale doorstroomactiviteiten.	Sluit aan bij beleid vorige kabinet.
<i>IBO</i>	Het ontzeggen van de toegang tot investeringsbeschermingsovereenkomsten (IBOs) aan doorstroomvennootschappen.	BZ: Multilateraal: Onder het vorige kabinet is op multilateraal niveau ingezet op het hervormen van investeringsbescherming. Aspecten van het gebruik van IBOs door brievenbusfirma's staan daar ter discussie. Deze discussies lopen nog en zullen naar verwachting nog enige tijd duren. Bilateraal: Nederland heeft een nieuwe IBO modeltekst ontwikkeld die in 2019 is gepubliceerd. Er zijn verkennende stappen gezet richting (her)onderhandelingen van IBOs op basis van deze tekst. Hier zijn door gebrekkeijke interesse van gesprekspartners en een gebrek aan capaciteit nog geen concrete resultaten uit gekomen.

Formatievragen zijtafel Financiën Lasten Varia

Inleiding:

In bijgaand document de beantwoording van onderstaande vragen m.b.t. de lastenkant. Zie inhoud voor het overzicht en de navigatie naar de gewenste pagina.

Inhoud

Inleiding:.....	1
1. Frisdrankentaks: uitvoerbaarheid of evt. alternatief via normering.....	2
2. Tabaksaccijns: sleuteltabel en stappen tot preventieakkoord.....	4
3. Alcoholaccijns: sleuteltabel.....	5
4. Checkvraag BTW op fruit.....	6
5. Vleestaks: in het verlengde hiervan. Onderhandelingspositie supermarkten?	7
6. Alternatieve vormgeving bankenbelasting. Bijv. thincap verhogen of meer meebewegend met conjunctuur	8
7. Financiële Transactie belasting: kan dat? Link pensioenfondsen.....	10
8. Bronheffing door digitale platforms bij uitbetaling. Kan dat?.....	11
9. Lijstje opties belasten huurinkomsten in box 3 en/of in box 2;	12
10. Verhogen overdrachtsbelasting niet-woningen (in stapjes van 0,1 mld. tot 0,4 mld.) ..	15
11. Tabel met maatregelen: schenkbelasting, middelingsregeling en vliegbelasting	16
12. Hoe is ODE-opbrengst over de verschillende schijven verdeeld?.....	17

1. Frisdrankentaks: uitvoerbaarheid of evt. alternatief via normering

- **Een belasting op suikerhoudende dranken is in principe uitvoerbaar** omdat dit de introductie van een tariefstaffel (naar suikergehalte) in de bestaande verbruiksbelasting op niet-alcoholische dranken betreft. Naar verwachting is er minstens één jaar nodig om de tariefstaffel in te voeren na parlementaire vaststelling. Deze termijn is wel afhankelijk van het concrete wetsvoorstel (en Uitvoeringstoets daarop) en mogelijke cumulatie met andere wijzigingen op douane- en accijnsgebied.
- **Tijdens het wetsvoorbereidingstraject moet de tariefstaffel nader geconcretiseerd worden.** Dit is belangrijk voor de uitvoering, maar ook voor de gezondheidseffecten en budgettaire effecten die met de heffing worden beoogd. Zo zal een tariefsverhoging van minstens 10-20% niet alleen tot meer overheidsinkomsten leiden, maar ook tot minder consumptie van suikerhoudende dranken. Tegelijkertijd is ook de vormgeving van de staffel belangrijk. Zo kunnen alleen dranken zonder suiker of zoetstoffen worden vrijgesteld van een verdere vlakke heffing op suikerhoudende dranken (Noorse variant). Ook is een tariefstaffel met meerdere treden mogelijk, die ook producenten stimuleert om minder suiker toe te voegen. Ervaring uit het Verenigd Koninkrijk laat zien dat dit daadwerkelijk een effect heeft op het suikergehalte in het productaanbod.
- **Voor een groter gedragseffect op consumenten,** kan worden overwogen om de introductie van een belasting op suikerhoudende dranken te combineren met andere instrumenten die het gedrag beïnvloeden (bijvoorbeeld reclameverbod of bewustwordingscampagne).
- **Normering kan aanvullend gebruikt worden, maar niet als vervanging van een belasting op suikerhoudende dranken.** Een maximum suikergehalte opnemen in de Warenwet is in principe juridisch mogelijk. Wel moet aangetoond worden dat het consumeren van suikers via dranken een zodanig risico voor de volksgezondheid betreft, dat dit een beperking van het vrije verkeer van goederen rechtvaardigt. Anders is het maximum alleen van toepassing op Nederlandse productie. Tevens kan in de Warenwet alleen een maximum toegestaan suikergehalte worden vastgelegd. Onder dat maximum zijn met normering geen stimulerende criteria voor verdere suikerreductie te realiseren.

Budgettaire gevolgen

- In onderstaande tabel zijn de budgettaire gevolgen van 3 varianten opgenomen. Hierbij is uitgegaan van een standaard gedragseffect van 20%. Een voorzichtige inschatting is dat € 400 miljoen de maximale opbrengst is om op te halen binnen de verbruiksbelasting op niet alcoholische dranken.
- Om de bestaande verbruiksbelasting op niet alcoholische dranken (incl. mineraalwaters) per 1 januari 2022 te verhogen (variant 1 en 2), moet deze maatregel 15 december 2021 definitief zijn. In onderstaande tabel is uitgegaan van invoering per 1 januari 2023.

- Het uitzonderen van mineraalwaters kan op zijn vroegst per 1 januari 2023 (variant 3). Ook daarvoor moet de maatregel dan uiterlijk 15 december 2021 definitief zijn. Lukt dat niet, dan is de eerstvolgende inwerkingsredingsdatum 1 januari 2024. In onderstaande tabel is uitgegaan van invoering per 1 januari 2024
- Andere varianten waarbij staffels worden geïntroduceerd, kunnen op zijn vroegst per 1 januari 2024. Hier is geen variant van opgenomen in onderstaande tabel, omdat de berekening een nadere uitwerking vereist.

Maatregel	2023	2024	2025	Struct
1) Verbruiksbelasting op niet alcoholische dranken verhogen (incl. mineraalwaters) met 1 cent per liter	24	24	24	24
2) Verbruiksbelasting op niet alcoholische dranken verhogen (incl. mineraalwaters) met 12,5 cent per liter	300	300	300	300
3) Verbruiksbelasting op niet alcoholische dranken verhogen met 20 cent per liter en mineraalwaters uitzonderen (Noorse variant)	400	400	400	400

2. Tabaksaccijns: sleuteltabel en stappen tot preventieakkoord

Tabaksaccijns verhogen zodat pakje sigaretten € 10 kost (pakje shag evenredig verhoogd)

	Sigaretten per pakje van 20 stuks	Shag per pakje van 50 gram (1 gram is ong 1 sigaret)
WAP 2020 apr-dec per pakje	€ 7,45	€ 12,68
Verhoging accijns incl. Btw	€ 2,55	€ 6,38
Verhoging accijns excl. Btw	€ 2,11	€ 5,27
WAP na verhoging	€ 10,00	€ 19,06

- WAP is de gewogen gemiddelde prijs. De WAP is gegeven voor de periode april tot december 2020. Dit is na reeds doorgevoerde de verhoging met €1,- uit het preventieakkoord. De overheid heeft geen directe invloed op de prijs van sigaretten. Het kan alleen de accijns verhogen.
- Uitgangspunt bij rooktabak is dat het per sigaret evenredig wordt verhoogd. 1 sigaret is ongeveer 1 gram. Een standaardpakje shag is 50 gram. De gemiddelde prijs van een pakje shag wordt naar verwachting € 19,06.
- In het preventieakkoord is voorgesteld om deze verhoging in 2 stappen te doen. Om de stap per 1 april 2022 te doen, moet deze maatregel 15 december 2021 definitief zijn. In onderstaande berekening is uitgegaan van een eerste verhoging per 1 april 2023
- De budgettaire opbrengst is als volgt. Omdat dit een grote wijziging betreft, is gerekend met een gedragseffect van 65% in 2024 en verdere jaren. In het eerste jaar is daarnaast gerekend met een 20% lagere opbrengst omdat rekening wordt gehouden met voorraadvorming voorafgaand aan de verhoging. Het gedragseffect is onzeker o.a. door grenseffecten.

in € miljoen	2023	2024	2025= structureel
Stap 1 per 1 april 2023 (verhoging accijns met €1,05)	145	242	242
Stap 2 per 1 april 2024 (verhoging accijns met €1,05)		145	242
Totaal	145	388	484

- Voor kleine wijzigingen is de sleuteltabel hieronder gegeven. Hierbij wordt gerekend met een standaard gedragseffect van 40%.

Tabaksaccijns sleutel per pakje	niveau 2022	per eenheid	Opbrengst per eenheid (€ mln) vanaf 2022
Sigaretten (per pakje van 20 stuks)	€ 4,87	€ 0,05	13
Shag (per pakje van 50 gram)	8,05	€ 0,05	3

3. Alcoholaccijns: sleuteltabel

Sleutel alcoholaccijns verhoging van 10% per 2022. Om de tarieven van de accijns per 1 januari 2022 te verhogen, moet deze maatregel 15 december 2021 definitief zijn.

Alcoholaccijns	Verhoging	Opbrengst in € miln	
		2022	
Gedistilleerd	10%	30	
Bier	10%	36	
Wijn	10%	29	

4. Checkvraag BTW op fruit

- Dit is inderdaad momenteel niet mogelijk.
- Voedingsmiddelen (waaronder fruit) zijn op dit moment in Nederland belast tegen het verlaagde btw-tarief (9%). Introductie van een tweede verlaagd btw-tarief is in het huidige aangiftesysteem van de Belastingdienst, behalve een 0%-tarief, momenteel **technisch niet mogelijk**. De Belastingdienst is gestart met ontwikkelen van een nieuw aangiftesysteem, waarin opnemen van meer tarieven mogelijk is. De verwachting is dat het nieuwe aangiftesysteem per 2026 beschikbaar is. Vanaf dat moment is invoering van een tweede verlaagd btw-tarief ict-technisch mogelijk.
- Een verlaagd btw-tarief van **lager dan 5%** op groente en fruit is momenteel op grond van de Europese Btw-richtlijn **ook juridisch niet mogelijk**. Momenteel vinden hierover wel EU-onderhandelingen plaats, die mogelijk in de nabije toekomst een 0%-tarief op o.m. fruit ook juridisch mogelijk maken.
- Doordat differentiatie in btw-tarieven wetgevingstechnisch complex is, zullen in de praktijk **afbakeningsproblemen ontstaan**. Deze maatregel is **voor de Belastingdienst – naast de technische (on)mogelijkheden** - ook **niet of nauwelijks uitvoerbaar** gegeven die grote complexiteitstoename. Dit heeft te maken met de afbakening van het begrip "fruit". Het vergt bijvoorbeeld beoordelingen van verwerkt fruit met eventueel toegevoegde suikers/conserveermiddel of fruitsalades waaraan graan- of zuivelproducten zijn toegevoegd.
- Daarnaast lijkt een btw-verlaging op fruit **niet doeltreffend en niet doelmatig**. Het effect op de prijs per product is beperkt, terwijl de derving van belastinginkomsten fors zal zijn. Rapporten van o.a. het CPB en het IMF stellen dat de btw ten opzichte van gerichte subsidies niet een efficiënt instrument is om groente- en fruitconsumptie te stimuleren.

5. Vleestaks: in het verlengde hiervan. Onderhandelingspositie supermarkten?

Vraag

Het beeld is dat supermarkten een zeer machtige onderhandelingspositie hebben. Kan daar iets aan worden veranderd?

Antwoord

- De inzet en medewerking van supermarkten op verschillende vraagstukken is op dit moment op vrijwillige basis en daarmee vrijblijvend. Als aan een dwingender instrumentenmix wordt gedacht, dan zijn er verschillende opties mogelijk, waarbij (i) de keuze voor een optie sterk samenhangt met het beoogde doel (bijvoorbeeld het afdwingen van duurzaamheidsinspanningen, het bevorderen van een gezond leefpatroon, of het behoorlijk belonen van de boer); en (ii) elk van de opties zijn beperkingen kent (denk aan draagvlak, uitvoerbaarheid, etc.).
- Bij een dwingender instrumentenmix kan specifiek worden gedacht aan:
 - Minimale eisen en het bepalen van ondergrenzen voor supermarkten (bijvoorbeeld vergelijkbaar met eisen die gesteld worden aan 1 Ster beter leven keurmerk) en het opleggen van verplichtende richtlijnen, bijvoorbeeld m.b.t. verduurzaming van het assortiment, inrichting van de winkels, reclame en voorlichting. Belangrijk is dat deze minimale eisen/ondergrenzen niet ten koste gaan van het verdienvermogen van de primaire producent.
 - Maatregelen specifiek gericht op het verminderen van de onderhandelingspositie van supermarkten ten opzichte van die van de primaire producent. Denk hierbij aan het opleggen van minimumprijzen, verbod van verkoop onder kostprijs, het verder uitbreiden van de lijst met oneerlijke handelspraktijken, of het vastleggen van een minimumduur van contracten.
- Bij al deze bij opties moet eerst nog juridisch worden uitgewerkt wat kan en welke gevolgen een optie heeft voor eventuele marktverstoring.